

ŠIBENSKI LIST

ORGAN SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RADNOG NARODA KOTARA ŠIBENIK

BROJ 244 — GOD. VI.

ŠIBENIK, 15. SVIBNJA 1957.

IZLAZI SVAKE SRIJEDE

Iz zemlje i svijeta

Sastanak direktora privrednih organizacija

Povećati broj stručnog kadra u privrednim poduzećima

POTPREDSJEDNICI EDVARD KARDELJ i Svetozar Vukmanović govorili su na savjetovanju o problemima poljoprivrede u Makedoniji i obišli neke poljoprivredne rejone ove republike.

SEKRETAR IZVRŠNOG KOMITETA CK SKJ Aleksandar Ranković priredio je večeru članu Direkcije KP Italije Marju Alkati, koji se nalazi u posjeti Jugoslaviji.

ODRŽANA JE SJEDNICA Saveznog izvršnog vijeća na kojoj su usvojeni elaborati i nacrti rezolucija o perspektivnom planu razvika industrije i građevinarstva. Također su određene dotacije za godišnje odmore radnika i službenika.

U BEOGRADU JE ODRŽANA godišnja skupština industrijske komore. Referat je podnio Todor Vujačević, a u diskusiji među ostalima govorio je predsjednik Odbora za privredu Saveznog izvršnog vijeća Mijalko Todorović.

U PRAGU JE DOPUTOVALA delegacija Narodnog odbora Beograda, vraćajući time posjetu delegaciji Narodnog odbora Praga, do koje je došlo prošle godine.

SOVJETSKA VLADA odbacila je prigovore zapadnonjemačkog kancelara Adenauera na sovjetsku notu povodom planova o naručivanju Bundesvera atomskim oružjem.

ZA NOVOG PREDSJEDNIKA austrijske republike izabran je socijalistički kandidat Dr. Šerf, koji je dosada bio vice-kancelar Austrije.

KONGRES FRANCUSKIH radikala pozvao je Gi Molea da u cjelini revidira svoju politiku. Ukoliko to vlada ne učini radikali će potpuno raskinuti koaliciju sa socijalistima i napustiti vladu.

PREDSJEDNIK ITALIJANSKE vlade Antonio Senji podnio je ostavku kabineta.

IZMEĐU NIKARAGVE i Hondurasa obustavljena su neprijateljstva, poslije intervencije Organizacije američkih država. U spornoj pograničnoj oblasti privremeno brazovati neutralna zona.

U MOSKVI JE POČELO ZASJEDANJE Vrhovnog sovjeta SS- SR, na kome je Nikita Hruščov obrazložio plan reorganizacije u upravljanju industrijom i građevinarstvom.

POSLIJE POSJETE specijalnog Ajzenhauerovog izaslanika Tunisu i Rabatu saopćena je da Tunis i Maroko prihvaćaju Ajzenhauerovu doktrinu o Srednjem Istoku.

AMERIČKI PREDSJEDNIK Ajzenhauer izjavio je na konferenciji za štampu da su razgovori o razoružanju u Potkomitetu koji zasjeda u Londonu konstruktivniji i iskreniji nego ikada ranije.

U BONU SU ZAVRŠENI trodnevni razgovori britanskog premijera Makmilana i zapadnonjemačkog kancelara Adenauera. U zvaničnom komünikeu o rezultatima razgovora konstatira se potpuna saglasnost u gledanju na glavne ciljeve politike obiju vlada.

OTVORENO JE ZASJEDANJE mađarske narodne skupštine, na kome je predsjednik vlade Janoš Kadar izjavio da je Mađarska prebrodila najteži period učvršćenja vlasti i konsolidacije privrede i da sada prelazi na nov period razvijanja proizvodnje i industrije.

Na nedavno održanom sastanku direktora privrednih organizacija koji je sazvan na inicijativu Narodnog odbora općine Šibenik raspravljalo se o pitanju stručnog kadrova rukovodećeg osoblja u poduzećima. Analizirajući sadašnje stanje konstatirano je, da u privrednim organizacijama i ustanovama ima izvjestan broj lica koja nemaju potrebne stručne i školske kvalifikacije. Tako od ukupnog broja rukovodećeg osoblja bilo da radi u komercijalnoj službi, računovodstvu ili knjigovodstvu 80% i-

ma osnovnu školu, 53% niži tečajni ispit, 6% nepotpunu srednju školu, 30% srednju školu, a 3% visoku školsku naobrazbu. Posebno pak zabrinjuje činjenica u tom pogledu kod šefova komercijalne službe, 59% ih je sa nižom, 16% sa nepotpunom, 20% sa potpunom i 5% sa višom školskom spremom. Na području trgovine od ukupno deset komercijalnih rukovodioca, sedam ih je sa nižom školskom spremom, dok je u industriji stanje još teže. Tamo su od četiri lica koja rade u komer-

cijalnoj službi, trojica sa nižom školskom naobrazbom. Uzgred treba spomenuti da mnoga industrijska poduzeća nemaju ni jednog komercijalnog rukovodioca.

Ovo nekoliko nabačenih cifri dovoljno ukazuje na težinu situacije koja postoji u našim privrednim organizacijama. Stoga je i ovaj sastanak imao za cilj ne samo da registriira postojeće stanje, već i da donese određene mjere za ubuduće. Tako je, između ostalog, zaključeno da se ovaj problem ponovo raspravi na sastancima upravnih odbora poduzeća s tim da se ujedno izradi jedan plan kako bi se to pitanje konačno riješilo.

U toku diskusije iznijeta su dva različita stanovišta. Jedan dio diskutantata smatra da bi poduzeća u prvom redu trebala postojeći kadar upućivati na doškovanje, dok je izvjestan broj izrazio mišljenje da se smjelije pristupi stipendiranju novih kadrova.

Posebno je istaknuto na sastanku da je potrebno da privredne organizacije ozbiljno povedu računa o kadrovima koji pohađaju srednje ekonomske škole ili pak da se izaberu lica koja bi nakon završenog školovanja prihvatila određeni posao u dotičnom poduzeću ili ustanovi. (J.)

Plenum Kotarskog odbora SSRN

Raspravljalo se o radu nekih općina

Ovih dana održan je plenum Kotarskog odbora Socijalističkog saveza kojem je, osim članova plenuma, prisustvovao i narodni zastupnik dr. Ivan Ribar.

Raspravljalo se o radu nekih općina o čemu je drug Petar Škarića podnio iscrpan referat. Na plenumu je, osim toga, donijet program rada organizacije Socijalisti-

čkog saveza za ovu godinu, a usvojen je i budžet Kotarskog odbora SSRN za 1957. godinu. Na kraju je izvršeno biranje predsjednika i članova pojedinih komisija, koje djeluju pri Kotarskom odboru Socijalističkog saveza.

Opširniji izvještaj o radu plenuma donijet ćemo u idućem broju.

Razgovor s drugom Ivanom Babićem, predsjednikom Narodnog odbora općine Skradin

PERSPEKTIVA JE U POLJOPRIVREDI

Naš suradnik samolilo je druga Ivana Babića, predsjednika Narodnog odbora općine Skradin, da za čitaoca lista odgovori na nekoliko pitanja.

— Kako gledate na razvoj poljoprivrede na našem području i da li se u tom pravcu nešto učinilo?

— Razvoj poljoprivrede na ovom području ima bogatu perspektivu s obzirom da za to postoje svi povoljni uvjeti. Ovaj kraj po svojim klimatskim uvjetima u priličnoj mjeri je podesean za razvoj poljoprivrednih kultura kao što su voćarstvo i vinogradarstvo, a u vjесnoj mjeri i za povrtlarstvo. Posebno postoje povoljni izgledi za daljnji napredak voćarstva, jer ova grana već danas daje najveće prinose. Tu u prvom redu dolaze višnje, breskve, bademi, masline i smokve.

Vinogradarstvo je dosta napredovalo i ima uvjeta da se ono stopostotno razvije u toku slijedećih deset godina. No, iako je to jedna od masovnih kultura, ipak je u brajam u drugostepenu kategoriju. Prvo, što su troškovi proizvodnje daleko veći od onih u proizvodnji voća, i drugo, što je svjetska proizvodnja vina u priličnoj mjeri »zarobila« tržište konkurencijom. Nadalje, u prilog tome ide i činjenica što se u ovoj grani još uvijek provodi zastarjeli način uzgoja i proizvodnje grožđa i vina. Taj problem mogao bi se jedino riješiti izgradnjom vinarskog podruma.

Što se tiče maslinarstva smatram da se zasad nalazimo u vrlo teškoj situaciji s obzirom na prošlogodišnje elementarne nepogode.

— Kako su zadruge shvatile akciju za unapređenje poljoprivredne proizvodnje, a kako pak individualni proizvođači.

— Na ovom području postojalo je do 1955. godine šest poljoprivrednih zadruga, a sada ih ima tri. Četiri zadrugne organizacije, koje su djelovale u Skradinu, fuzirane su u jednu, čime je riješena kriza u poslovanju. Iako ova zadruga djeluje svega dvije godine, ona je postigla mnogo uspjeha, a pogotovo na unapređenju vinogradarstva. Zadruga danas raspolaže s oko 65.000 čokota vinove loze od čega će 15.000 komada ove godine dati prvi plod. Za iduće tri do četiri godine zadruga će proizvesti do 25 vagona vina. I na uzgoju voćaka dosta je učinjeno. Zasadeno je 1.200 sadnica višanja i oko 50.000 sadnica badema. Zbog velikih prinosa zadruga namjerava podići vlastitu destileriju za preradu voća, šumskih plodina i ljekovitog bilja. I kod ostalih dviju zadruga u Rupama i Bratiškovcima rad je preorijentiran na obnovu i unapređenje poljoprivrede. Kod individualnih proizvođača postoji velik interes za kredite, čime bi se u znatnoj mjeri unaprijedila poljoprivredna proizvodnja.

— Ovo područje ima dobre uvjete za razvoj turističke privrede. Koji su razlozi da se u tom pravcu nije više učinilo?

— Odmah u početku mogu na-

glasiti da u tom pogledu stojimo veoma loše. Smatram da glavni razlog za to leži u nerazumljivoj prema razvoju turizma u Skradinu i njegovoj okolini. Činjenica je da su odgovorni faktori za razvoj turizma stavili Skradin na posljednje mjesto. I ne samo u kotaru Šibenik. Posve je razumljivo da je kroz takvo gledanje opao interes za razvitak turističke aktivnosti. Naprotiv skradinsko područje ima prirodne uvjete za razvoj turizma. Smatram da bi zasad bilo potrebno podići jedan hotel-prihvatilište u Skradinu pri čemu bi se mnogo postiglo. Međutim, i o ovom pitanju nismo postigli potrebnu suglasnost.

Postoje li problemi na području školstva na vašoj općini?

— Najveći problem ipak postoji u nedovoljnom školskom prostoru. Još imamo pet sela bez školskih zgrada uslijed čega daci pješake i po nekoliko kilometara. Međutim, i ona sela koja imaju škole također oskudijevaju u prostoru. Postoje izgledi za uređenje zgrade za osmogodišnju školu u Bratiškovcima, a u planu je i izgradnja škola u Velikoj Glavi, Laškovcima i Rupama, završio je drug Ivan Babić.

M. Mudronja

Ususret Kongresu radničkih savjeta IZABRANI PRVIDELEGATI

Na području šibenskog kotara izabrani su prvi delegati za Kongres radničkih savjeta. Na predizbornim konferencijama u Boksitnim rudnicima, Rudniku ugljena Si-verić i u TLM »Boris Kidrič« radnički savjeti u tim poduzećima izabrali su svoje delegate. U Bok-

sitnim rudnicima za delegata je izabran Luka Šupe, u rudniku Siverić Ante Ramljak, a u TLM »Boris Kidrič« Mišo Juričević. Do kraja ovog tjedna bit će izvršen izbor ostalih delegata koji će zastupati privredu ovog kotara na I. kongresu radničkih savjeta.

Čestitke pionira i naroda

Jučer ujutro pioniri, omladina i građani Šibenika svečano su ispratili pionirsku i štafetu Dalmacije, preko kojih je narod Šibenika uputio srdačne pozdrave drugu Titu za njegov 65. rođendan. Obje štafete krenule su u pravcu Zadra, odnosno Splita.

U subotu ujutro stigla je u Šibenik Titova pionirska štafeta kojoj se priključilo oko 50 lokalnih štafeta. Štafetu palicu do Šibenika prenijeli su predstavnici Saveza pionira kotara Dubrovnik, Makarska i Split. Prilikom dočeka štafetu su pozdravili predstavnici SSRN kotara Šibenik, zatim JNA, Kotarskog odbora društava »Naša djeca«, Odreda izviđača i planinik općine Šibenik, te predstavnici Saveza pionira kotara i općine Šibenik.

Oko 20 lokalnih štafeta, većinom iz radnih kolektiva Šibenika, stiglo je u ponedjeljak navečer na Poljanu maršala Tita. Pojedini predstavnici radnih kolektiva uputili su preko štafete Dalmacije tople pozdrave drugu Titu.

U četvrtak 9. o. m. j. velik broj pionira i građana Drišana pozdravilo je pionirske štafete koje su stigle iz raznih sela ove općine. Pozdrave svom voljenom drugu Titu za njegov 65. rođendan uputili su gotovo svi nosioci štafeta. Podrves su također uputili modelari mjesnog Aerokluba, koji su s ukrašene tribine pustili jedan model jedrilice. (m)

Na svečanom mitingu štafetu su pozdravili Nikica Bujas, sekretar Općinskog komiteta SK, Mirko Knežević, sekretar Kotarskog komiteta NOH-e, predstavnik JRM i Ivo Družić, sekretar Kotarskog komiteta SK. Pozdravno pismo naroda kotara pročitao je Josip Ničić, predsjednik Kotarskog odbora SSRN.

Prošlog petka u 14 sati građani Knina, omladina, pioniri i vojna muzika svečano su dočekali pionirske štafete, koje su prispjele sa čitavog područja općine. Svečanost se pretvorila u spontanu manifestaciju razdragane i oduševljene mladosti, koja je i ovom prilikom potvrdila svoju ljubav i odanost prema velikom sinu naših naroda drugu Titu.

Tog dana u rano jutro iz svakog kutka Kninske krajine pioniri su ponijeli pozdrave i čestitke voljenom drugu Titu. Svaka štafeta palica bila je lijepo i brižljivo izrađena i okićena proljetnim cvijećem. U 14 sati nosioci štafeta utrčali su u grad oduševljeno pozdravljajući od mnoštva prisutnih. Vrlo lijep utisak ostavili su pioniri i pionirke sa Vrbnika, koji su bili odjeveni u krasne narodne nošnje. Nakon održanih prigodnih govora pročitano je pozdravno pismo koje pioniri kninske općine šalju drugu Titu. Na kraju je održano pionirsko veselje, a iz dječjih grla vinula se pjesma o Titu.

Sutradan je štafeta pionira krenula u pravcu Šibenika.

Dr. Ribar sa biračima

Narodni zastupnik dr. Ivan Ribar prisustvovao je prošlog tjedna zborovima birača i konferencijama osnovnih organizacija Socijalističkog saveza u Primoštenu, Jezerima, Tijesnom, Pirovcu, Betini, Murteru, zatom u Kapriju, Žirju, Tribunju, Zlarinu, Prviću, Vodica i Rogoznici.

Na tim sastancima, koji su određeni bili odlično posjećeni, drug Ribar je polagao račun biračima o svom radu, kao i radu Savezne narodne skupštine. Osim toga, upoznao se i s problemima sela koja je obišao, a ujedno je saslušao žalbe i pritužbe pojedinih birača. On je također narodu izložio opće političko stanje u zemlji i svijetu. U razgovoru sa biračima drug Ribar je davao sugestije i uputstva o mjerama, koje bi trebalo poduzeti da bi se udovoljilo potrebama sela i komune.

U razgovoru sa narodnim zastupnikom drug Ribarom birači su istakli potrebu da se osiguraju dugoročni beskamatni krediti za nabavku umjetnog gnojiva, koji bi se koristio za obnovu postradalih maslina, kao i za uzgoj novih. Iznijeto je mnogo problema među kojima su proširenje brodogradilišta u Betini, loše saobraćajne veze otoka sa Šibenikom, uređenje obale u Kapriju i Žirju, općenito nesređeno stanje katastra, kao i

problem dovršenja školske zgrade u Pirovcu i neprikladan školskog prostora u Betini, Murteru, Jezerima, Primoštenu i Rogoznici.

PRIJEM PIONIRA

U subotu prije podne u prostorijama Društvenog doma potpredsjednik NO kotara Miro Kuhač i predsjednik NO općine Petar Rončević priredili su prijem za pionire — učesnike Titove pionirske štafete. Prijemu su također prisustvovali Ivo Družić, sekretar Kotarskog komiteta SK, Josip Ničić, predsjednik Kotarskog odbora SSRN i Rade Mrvoš, kapetan bojnog broda.

KUD »DUŠKO DAMJANOVIĆ« PRIPREMA »KLUPKO«

U kulturno-umjetničkom društvu »Duško Damjanović« intenzivno se radi na uvježbavanju komedije »Klupko«, koju je napisao Pero Budak. Komad režira Đuro Pokrajac. Nakon premijere koja će se uskoro dati na pozorišni zadržnog doma u Vrbniku, očekuje se zatim i premijera u Kninu.

Listajući jedan zapisnik

Komunalni problemi grada Šibenika

Kao i svaki zapisnik sjednice Savjeta za komunalne poslove, tako bi i ovaj trebao imati posljednju točku dnevnog reda: molbe, žalbe i razno.

Na ovom toga nema.

»Molbe, žalbe, razno bila bi zanimljiva tema, jer se iz toga naslova krije šarenilo života naših ljudi u gradu s njihovim nekad većim nekad manjim brigama, težnjama i ostvarenjima. O tome bi jedamput u našem listu trebalo nešto napisati, jer često iz ovih zapisničkih formulacija:

— Traženju tog i tog građanina se ne može udovoljiti, jer . . .

— Taj i taj građanin se upućuje da . . .

— Odobrava se . . . — i sličnih ima ljutnje i suza, otkrivaju se lukavstva, ali se i ostvaruju ciljevi, za koje su se ulagali trudi žuljevitih ruku nekad i kroz duge godine.

Ali, pred nama je zapisnik posljednje sjednice Savjeta, još u konceptu, i u njemu nema one uobičajene točke, koja dolazi na koncu dnevnog reda.

Ovaj zapisnik je pred nama, na na stolu, onakav kako je nastao u toku jedne sjednice, pisan u žurbi, rukom koja je hitala da hvata misli. Još nije prepisan i nije se pridružio svojim prethodnicima u arhivu, ali ni onda, kad bude prepisan, u njemu ne će biti točke pod kojom se rješavalo o molbama i žalbama građana i drugim sitnim problemima malog značenja, koji se gube pod onim neodređenim pojmom »razno«, jer se na sjednici, o kojoj priča ovaj zapisnik, nije ni stiglo do te točke . . .

Pred nama je taj zapisnik i naše oko šeta po rukopisu, koji u sebi nosi sadržaje drugih točaka, od kojih svaka ima svoje ime.

Oko traži točke. Otkriva ih pod naslovima:

— Regulacija kupališta »Jadrilja«.

— Regulacija naselja u Crnici.

— Projekt kavane kod katedrale.

— Klaonica.

Svaka od ovih točaka nosi u sebi jedan opći interes i značenje. A zanimljiva je prva kao i posljednja, treća kao i druga. Na kojoj da oko zaustavimo, s kojom da počnemo?

Je li to važno? Svaka ima svoje značenje!

— Zar i »Jadrilja«?

— Pa i »Jadrilja« . . .

* * *

Počelo je to jednom šetnjom, zimi. Svjež zrak pretvarao je tople želje i logične konstatacije u razborite zaključke.

Konstatacije:

— »Jadrilja« je svake godine frekventnija.

— »Jadrilja« se mora širiti.

— »Jadrilju« treba obnavljati . . .

Ali kako?

Svakako ne kako se dosad radilo ne imajući perspektive.

Ne ni onako kako se zamišljalo ranije s milijunskim investicijama, koje zajednica ne može podnijeti i s rješenjima koje ne bi podnijeli ni mondeni posjetioci rivijera.

Dakle, zaključak:

— Nama treba jedan plan, po kojem ćemo već danas moći »Jadrilju« održavati i dalje razvijati, koji ćemo s našim skromnim sredstvima i za nas moći ostvariti.

Na tome je izrađen jedan prijedlog regulacije, koji je prošlog petka bio predmetom razgovora na sjednici Savjeta za komunalne poslove. Uz ovaj, što je podnijelo društvo »Jadrilja«, nalazio se i nacrt izrađen u Komunalnom sekretariatu općine.

Prateći rukopis zapisnika naše se oko zaustavlja na zaključcima Savjeta. Savjet se nije složio u potpunosti ni s jednim od predloženih rješenja. Dao je svoje primjedbe, na osnovu kojih treba prići konačnoj izradi. Tekst zaključaka je škrtao, kao što to mora biti u zapisnicima.

— Da citiramo?

— Ne, bilo bi suho.

— Da prepričamo?

— Bilo bi dugo.

Pokušajmo ipak mislima slijediti oko, koje leti s retka na redak:

— S izgradnjom novih obiteljskih kabina — točka!

Kod obnove ovih prekidači nizove . . .

— Vikend kućice podizati na liniji dosadašnjih, ali ne u šumici do svjetionika. Dozvoliti ih i uz obalu do pristaništa.

— Restaurant?

Različito ih rješavaju oba prijedloga. Savjet, izgleda, ne prihvaća ni jedno. Savjet je za proširenje postojećeg.

— Hotel?

I to, ali ne skupo ni novo. U izgledu je adaptacija svjetioničareve kuće, koju Lučka kapetanija napušta . . . Atraktivnost položaja izvanredna . . .

— Sportski objekti?

Na platou, na kojem su i danas. Pristan za jadrilice na mjestu sadašnjeg nužnika, dok sportsko plivalište za sada ne rješavati u okviru kupališta.

— I još jedno: ferijalne kolonije?

One neka idu dalje od kupališta . . . put Vodica . . .

Oko dalje žuri, ali to je već tekst »druge točke dnevnog reda«!

* * *

Regulacija naselja u Crnici.

— Zašto baš u Crnici? Dim i . . .

I tako dalje — dosta prigovora.

Ali parcele na Mažurici su iscrpljene, nema ih ni na Baldekinu. Predio Rokića sav je ugrađen . . . i što preostaje nego Crnica, ako hoćemo biti u blizini centra grada!

Može li se grad razdijeliti u nedogled? To izaziva mnoge komunalne probleme. Kanalizacija, vodonod — opet i t. d.

— Dakle, na čemu smo?

Općinski odbor će investirati u izgradnju tridesetak do pedeset stanova u prizemnicima. Stanovi jeftini, pa će ih biti više, nego da se zidu palače . . . Novac je osiguran. Projekti su tu. A dima će nestati puštanjem u pogon novih peći.

— Neka bude Crnica . . .

Tako je usvojena regulacija naselja u Crnici koje će se smjestiti u predjelu ceste, koja veže glavnu cestu s tvornicom.

* * *

Oko brzo prelazi tekst, ali to je tekst zapisnika sjednice. Je li se i na sjednici sve odvijalo brzinom, kojom čitamo zapisane riječi?

— Nije vrijeme da se o tome misli! Slijedeća točka dnevnog reda, koju je oko uhvatilo, zaustavlja nasu pažnju:

— Kavana kod katedrale!

Kad bismo pregledali mnoge ranije zapisnike sa sjednica Savjeta za komunalne poslove, često bismo naišli na »točku«, pod kojom se rješavalo pitanje kavanskog prostora u gradu. Pouzdavajući se samo u zapisnike, zaključili bismo:

— Šibenik je grad kavana!

A kad samo u Šibeniku, bez uvred, samo jedna . . .

Ovoga puta se raspravljalo o kavani u okviru rješenja okoline katedrale. Da nam odmah bude jasno, ne radi se o kavani u obnovljenoj vijećnici, čemu bi se neki obradovali, a neki najezili, već o kavani u objektu, koji još ne postoji.

Taj bi objekt trebao u arhitektonskom smislu, a u odnosu na katedralu, vršiti funkciju starog »fondaka«. Radi se o zgradi, kojom bi se zatvarao pogled na katedralu s obale i time u osnovnom izgledu dobila fasada obale približno slična staroj.

Dakle, riječ je o kavani, koja bi došla mjesto »fondaka«, a kavana bi bila moderna, s natkrivom terasom, u koju bi se ulazilo s trga pred katedralom.

— Kako bi se koristio ostali prostor, prizemlje, katovi glavne zgrade?

To nismo mogli pročitati iz zapisnika, ako smo usporili šetnju okom. Valjda se to vidi iz projekta, koji je bio pred Savjetom . . .

Naše se oko zaustavlja, diže se s teksta zapisnika i pred sobom vidi sliku novog »fondaka«, ali s kavanom, i pita se ne bi li se u ostalom prostoru tog objekta moglo smjestiti i još neke ustanove. Kakav je naš muzejski prostor (nemamo ga!), kakav bibliotečni (jadan je onaj što ga imamo!) kakav galerijski . . .

— Ali nemamo ni kavane . . .

* * *

A zar imamo — klaonice.

Pa eto ni klaonice, takoreći, nemamo. Situacija je crnija od slova, kojima je pisan ovaj zapisnik pred nama.

Resko i kratko je zapisana odluka Savjeta glede lokacije klaonice. A je li to baš tako jednostavno, kao što je ona rečenica:

— Savjet određuje lokaciju nove klaonice u Ražinama.

Iza ovoga stoji dug put, velik napor, mnoge diskusije i danas još — neizvjesnost.

Izvjesno je samo to, da će se klaonica u Rogaču u najskorije vrijeme rušiti. Početna sredstva za novu postoje. Ali lokacija! Lokacije nema.

— Dakle, Šibenik bi uza sva sredstva morao ostati bez klaonice!

— Nije li to alarmantno!

Ne, takova je situacija.

Iz zapisnika se to ne vidi. Oko je prikovano uz onu rečenicu: lokacija u Ražinama, a misli se roje.

O tome se mnogo znađe i govori.

— Situacija?

Evo je! Klaonica se može locirati u Crnici iza fabrike, na Šubićevcu, ili u Ražinama. Drugo mjesto za taj objekt u Šibeniku nema.

— I tamo je spor.

Veterinarska inspekcija:

— Iz sanitarnih razloga zabranjuje Crnicu!

Komunalci (i građani):

— Isključujemo Šubićevac!

Dakle, ostaju Ražine.

Ali ne. Kako govore, opet se javlja veterinarska inspekcija:

— Klaonicom u Ražinama, poskupit će meso. Zato ne ćemo pristati na tu lokaciju . . .

A znađe se: bez suglasnosti veterinarske inspekcije ne može se graditi, ni klaonica.

— Otkuda i otkada jedan sanitarni organ može motivirati svoju odluku komercijalnim razlozima?

To je pitanje. S tim pitanjem završavamo čitanje zapisnika. Ali pitanje nije upisano u zapisniku, jer je zapisnik tu samo prekinut. Pitanje je iskrslo pred našim okom, kad smo završili šetnju kroz zapisnik.

To pitanje ponijeli smo sobom izlazeći iz zgrade općinskog narodnog odbora.

— n

Pripreme za proslavu Dana mladosti u Kninu

U Kninu i na čitavom području općine sva društva, koja okupljaju omladinu, naročito »Partizan«, Odred izviđača, Družina Ferijalnog saveza, planinari, škole, kulturno-umjetnička društva i grupe, pripremaju se za što svečaniju proslavu Dana mladosti. Priredbe povodom tog dana predstavljat će smotru postignutih rezultata omladine na polju kulturno-prosvjetne aktivnosti i tjelesnog odgoja.

Od značajnijih akcija kojima će biti obilježen Dan mladosti treba spomenuti održavanje općinskog sleta društava »Partizan«. Tom prilikom će nastupiti preko hiljadu vježbača, a osim toga provest će se natjecanje u pionirskom višebuj.

Pored toga Titov rođendan bit će obilježen aktivnošću pionira i omladine u literarnom, likovnom i tehničkom stvaralaštvu. Učenici svih škola bit će uključeni u raznolika međusobna natjecanja kao i natjecanja između pojedinih škola.

Predviđeno je održavanje izložbi najboljih učeničkih radova, dok će članovi kulturno-umjetničkih društava i grupa brojnim nastupima upotrijebiti ovu proslavu. Omladinsko kulturno-umjetničko društvo »Pero Milanović« izvest će premijeru komada »Sitne duše« od Fadila Hadžića. Omladina koja radi u ostalim sportskim društvima ogledat će se u natjecanjima iz raznih sportskih grana.

Tjedan Crvenog križa

U okviru Tjedna Crvenog križa, koji je održan od 5. do 12. o. m. j., Kotarski i Općinski odbor Crvenog križa organizirali su niz akcija.

U Šibeniku je organiziran seminar koji je pohađalo 40 mališana iz osnovnih i nižih razreda osmogodišnjih škola. Na seminaru je prikazana važnost higijene i značenje prve pomoći. U Lozovcu, Pokrovniku, Pakovom selu i Stankovcima izvršen je pregled djece. Zdravstvene liječničke ekipe pregledale su oko 700 djece. Po svim školama kotara održana su prigodna predavanja i posjeti Domu sta-

raca, dječjem odjelu bolnice i grobovima palih boraca. Druga osmogodišnja škola dala je jednu priredbu, dok je gotovo u svim školama provedena akcija na organizaciju učvršćenju podmlatka Crvenog križa. Na teritoriju grada najmlađi članovi Crvenog križa skupljali su dobrovoljne priloge koji će biti namijenjeni bolesnoj djeci.

U svim tim akcijama aktivno je učestvovao podmladak Crvenog križa, koji je u okviru ovog tjedna proslavio i Međunarodni dan podmlatka Crvenog križa.

Raznolika aktivnost društva »Naša djeca« u Kninu

DJEČJI CVJETNI KORZO

Više puta je isticano da je društvo »Naša djeca« u Kninu razvilo raznolik rad i da ga se zbog toga ubraja među najbolja društva u Dalmaciji. A to je rezultat dobro organiziranog i sistematskog rada. Osim volje i zalaganja koje postoji kod aktivista ovog društva ne izostaje ni podrška ostalih društvenih i privrednih organizacija.

U okviru društva »Naša djeca« veoma uspješno djeluje kazalište lutaka, koje je dosad izvelo na sceni desetak komada. Uz pronalaganje i osposobljavanje prostora za ovo kazalište, društvo je pokrenulo još jednu zamašnu akciju — izgradnju dječjeg igrališta, za koje su uložena znatna sredstva.

Na tim radovima sudjelovali su članovi osnovnih organizacija SS-RN. Ovih dana na inicijativu društva »Naša djeca« organiziran je

veliki dječji cvjetni korzo. Bila je to uspješna manifestacija u kojoj je učestvovalo nekoliko stotina djece.

DJEČJI KORZO — PRIREDBA KAKU KNIN DOSAD NIJE VIĐIO

Čim je odlučeno da se organizira dječji cvjetni korzo, započele su pripreme koje su zatalasale velik broj djece i odraslih.

Povorka se formirala na raskršnici u gornjem dijelu grada. Na čelu je išao stab pionirskog odreda pod zastavama, trubama i bubnjem, a za njim grupe uniformiranih pionira. Potom je po asfaltu »plovio« bijeli broj »Pionir« okičen zastavicama sa poslaom mornara. Poslije mornaričke ekipe pojavila se Snjeguljica u praćnji sedam patuljaka. Za njima su skladno koračali djevojčice-pećurke, a iza njih grupa drugih djevojčica, koje su bile kostimirane u različite cvjetove. Ona je naišao Ali-Baba sa svojih četrdeset hajduka. Bili su to dječaci, sarena odjeveni. U povorci su učestvovali i cni najmlađi — polaznici dječjeg zabavišta. Dječji korzo bio je srdačno pozdravljen od velikog broja građana, te predstavnika mjesnih društava i organizacija koji su se nalazili na počasnoj tribini. Vojna muzika uveličala je ovu dječju paru.

OTVORENJE DJEČJEG IGRALIŠTA

Nakon održanog dječjeg korza izvršeno je svečano otvaranje novog dječjeg igrališta. Otvaranju igrališta prisustvovali su i predstavnici vlasti, Kotarskog odbora društva »Naša djeca«, kao i inicijatori gradnje ovog objekta, kninjsko društvo »Naša djeca«. Na ovom igralištu nalazi se oveli bazen, vodoskok i njihaljke. (m)

Za dječjeg cvjetnog korza u Kninu

Mali komentar

POLITIČKE PRILIKE ILI . . .

Kažu zamišljeno: »Teške političke prilike u nekim selima . . .« Kod toga misle na učmalost, zaostalost, pasivnost, pretjeranu religioznost. Zvona zvone na veliko, svetkuju se zavopijedani i nezapovijedani blagdan, crkva je uvijek puna, masovni sastanci slabo posjećeni, ljudi znaju za svakog sveca u kalendaru, a novine gotovo i ne čitaju.

— »Kažu: političke prilike i pripisuju sve zaostalosti ljudi i ličnostima i ugledu nekih župnika.

A kad samo, odgovorni za te učmale prilike su oni sami, ali ne zato, jer su zlonamjerni, nego naprosto zato, jer misle da dosta rade. A ne rade. Naljutje se, kad im se kaže da ne rade, jer oni rade, ali samo u svom djelokrugu, a zaboravljaju da je to samo minimalni zahtjev i njihova minimalna dužnost, dok su maksimalne granice njihovog rada mnogo šire. Oni drugi, eto, recimo baš župnici rade i izvan svog djelokruga, i u tome i jest tajna njihovog uspjeha.

Dobro, pitat ćete, a na čiji račun ide taj prigovor o nedovoljnom radu. Tko bi to u tim zabacenim selima i mjestima trebao više da radi. Ta radi se koliko se može.

Bit ćemo jasni: poljoprivredne zadruge i općine.

Doduše, oni se i onako muče da posvršavaju i izvrše svoje poslove i dužnosti. Ljudi rade i preko radnog vremena, bore se s tekućim poslovima od jutra do mraka, iz dana u dan, iz mjeseca u mjesec. Ali kraj toga gube iz vida da su baš oni jedini faktori i inicijatori privrednog života i napretka u takvim pasivnim krajevima, a u funkciji toga je i društveni i politički progres.

Odgovor na taj prigovor mogao bi biti: A gdje su nam kadrovi?

Lako bi bilo replicirati: »Pa, nabavite ih«, kad baš u takvim mjestima i selima ne bi bilo pitanje uslova. Tu nema stanova, nema svijetla, nema vode, s prehranom i drvima je teško — tko će doći ovamo.

Izgleda »circulus vitiosus«, iz kojega nema izlaza.

I vrijeme ide. Ništa se ne miče. Ostaju teške društvene i političke prilike, u nekim selima neke općine i daju ton života cijele te općine.

A ima izlaza: mogućnosti i snage kojima se u tome raspolaze upravo su neograničene.

Evo primjer: Primošten. Godine i godine učmalosti, zaostalosti. Samo od oslobođenja do danas dvanaest godina, u kojima se gotovo ništa nije pomaklo. A onda najednom ovih dana — ljudi hoće novu školu, hoće da se uredi cesta do glavne ceste Zadar — Split, hoće priključak na dalekovid.

Kada ljudi nešto hoće, onda je to lako i ostvariti. Oni će sami dati sredstva i radnu snagu, i zaista, na zboru oni su se obvezali da će dati i učiniti sve što je potrebno. Iza te obaveze je nekoliko stotina ljudi, njihove jake ruke, njihov novac.

Evo, to su te neograničene mogućnosti. U samim ljudima.

A te treba tek malo stimulirati, podstreknuti.

Prije nekoliko mjeseci kupila je poljoprivredna zadruga u Primoštenju mali elektromotor, koji sada već nekoliko mjeseci daje selu električnu rasvjetu, doduše svega par sati navečer, ali — ljudi su uveli struju u kuće i bacili zavijek petrolejke. Od elektromotora do priključka na dalekovid, o čemu se ovdje doduše govorilo već godinama — samo je jedan korak, i ostvarenje je pitanje mjeseci, jer to

ljudi hoće. Upoznali su potrebnost i korisnost toga, i sada to više nije pitanje.

Dalje, narodna osmogodišnja škola, bolje rečeno njen upravitelj, dala je ideju nabavke uskotračne tonfilmske aparature, poljoprivredna zadruga je posudila novac za nabavku kina, i prije tri tjedna počeo je u Primoštenju redovito raditi kino.

Da, ljudi treba samo stimulirati, treba ljudima pokazati bolji i napredniji život, ostalo već ide onda samo od sebe. Mogućnosti i snage za ostvarenje toga ljudi će kasnije i onako dati sami.

To stimuliranje, kojim počinje pokretanje nečega, često je slučajno, prepušteno stihiji, tome da se netko nađe ili ne nađe pun inicijative i da nešto pokrene u nekoj sredini, u kojoj se slučajem nalazi, pa da se time onda pokrene i drugo. A tako ne bi trebalo biti. Jer postoje tijela, sa čije bi strane morala potjecati inicijative i stimulacije privrednog života, a prema tome i pokretanje latentnih snaga. To su općine i poljoprivredne zadruge, u čiji širi djelokrug rada upravo spada pitanje oživljavanja i unapređivanja privrednog života. Djelokrug rada NOO-a ne iscrpljuje su u rješavanju tekućih lokalnih upravnih pitanja niti poljoprivrednih zadruga u manipulaciji s postojećim produktima — potonje treba da misle na to kako će ljude potaknuti da proizvode drugo i više, nego što proizvode sami po sebi, a prve da budu konkretni inicijatori i stimulatori privrednog, političkog i društvenog života na svom području.

A mogućnosti za to imaju. Neograničene. Ljude, s kojima sve počinje i sve svršava. T. F.

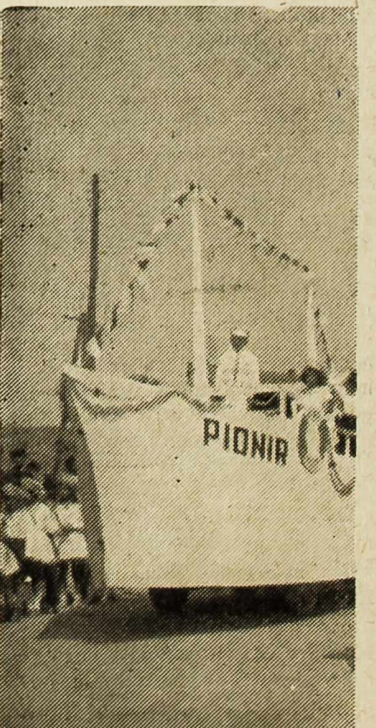
AKTIVNOST ODBORA I DRUŽINA FERIJALNOG SAVEZA

Nedavno je u Kninu osnovan općinski odbor Ferijalnog saveza. Dosada su stvorene dvije družine, jedna pri Gimnaziji u Kninu, koja broji oko 80 članova i druga pri školi učenika u privredi u kojoj je učlanjeno 33 daka. Iako je ta organizacija tek osnovana, ipak pokazuju priličnu aktivnost. Uspostavljena je suradnja s ostalim organizacijama, koje također okupljaju omladinu ili joj u radu mogu pomoći, naročito sa DTO »Partizan«, Odredom izviđača, Savezom boraca, Udruženjem rezervnih oficira i Društvom pros-

vjetnih radnika. Družina Ferijalnog saveza također će sudjelovati u proslavi Dana mladosti.

Ferijalci namjeravaju u toku ovog ljeta organizirati nekoliko izleta, a po mogućnosti uputiti i svoje članove u odmarališta i kupališta u unutrašnjosti i na moru. Oni su već nabavili nekoliko šatorara, a u planu im je da posjete historijska mjesta iz vremena NOB-e. Oficiri kninskog garnizona namjeravaju sa ferijalcima održavati sastanke i pričati im doživljaje iz Narodnog-oslobodilačkog rata.

U izgledu je da se i pri tvorničkim vikajima u Kninu osnuje družina Ferijalnog saveza.

DJEČJI KORZO — PRIREDBA KAKU KNIN DOSAD NIJE VIĐIO

Nezaposlena radna snaga - aktuelan problem

Na proširenom plenumu Općinskog odbora SSRN Drniš, posebno se raspravljalo o problemu nezaposlene radne snage, koji je uslijedio nakon završetka ključnih objekata

Porast nezaposlenih osjeća se po sljebu povratka radne snage iz Splita i ostalih mjesta van Drniša. Naročiti problem predstavlja nekvalificirana ženska radna snaga, te učenici u privredi, koji ne mogu naći zaposlenje u svojoj struci. Konstatirano je, nadalje, da direktori pojedinih poduzeća ne primaju radnu snagu preko biroa za posredovanje rada, već je sami zapošljavaju.

Koncem mjeseca ožujka ove godine podnijelo je zahtjev za materijalno osiguranje 120 lica. Na ime materijalnog osiguranja isplaćeno je 399.262 dinara, za dječji dodatak 259.000, a na račun zdravstvene zaštite isplaćeno je 412.500 dinara. Ukupna davanja iznose 1.070.849 dinara. U taj iznos nisu uračunata sredstva koje daje sindikalno vijeće, kao i davanja koja su osigurana sredstvima NO općine.

Da bi se smanjio broj nezaposlenih, donijet je prijedlog da se

SKUPŠTINA LOVAČKOG DRUŠTVA »KAMENJARKA«

U Drnišu je održana godišnja skupština lovačkog društva »Kamenjarka« na kojoj je konstatirano da je ono u protekloj godini postiglo jedno od najvećih uspjeha od svog osnutka. U društvu je učlanjeno 81 lice.

Na površin od 25.000 hektara stavljena je zabrana na 5.500 hektara u jednom kompleksu za tri godine. Lov na kamenjarke zabranjen je unatrag dvije godine. Društvo je postiglo vidne rezultate na umištanju štetocina. Tako je putem hajki uništeno 20 lisica, 30 orlova, 50 vrana, a uhvaćeno je 15 kuna.

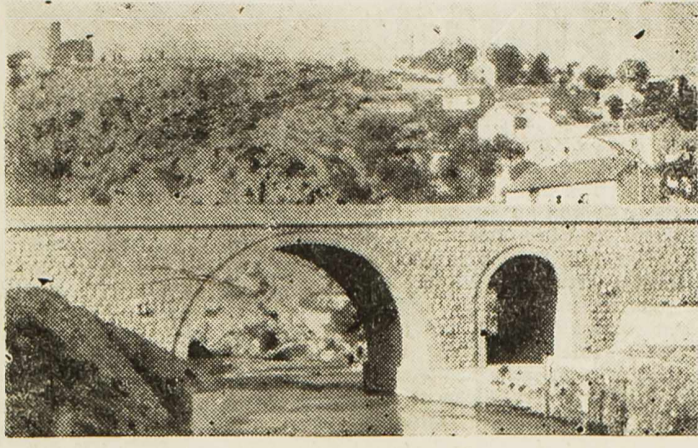
Na skupštini je zaključeno da se pristupi akciji na tamanjenju divljači i ptica grabljivica. Odlučeno je da se održa skupna hajka sa lovačkim društvom iz Unešića na vrukove, koji su se pojavili na području Zagore. U toku diskusije pohvaljeni su svi članovi dosadašnje uprave za uspješno upravljanje ovim društvom. Za predsjednika je izabran Mijo Lemo, dok je za tajnika ponovo biran Boško Čiović. (m)

OBAVEZNO CIJEPLJENJE PROTIV VELIKIH BOGINJA, DIFTERIJE I TETANUSA

Na cijelom području drniške općine obaviti će se cijepjenje djece protiv velikih boginja, difterije i tetanusa. Obavezno cijepjenje zahvatit će svu djecu rođenu 1956., te djecu rođenu 1955., koja dosad nisu cijepljena. Nadalje, sva djeca koja sada pohađaju prvi razred osnovne škole, trebaju se podvrgnuti revakcinaciji protiv velikih boginja. To isto vrijedi za djecu rođenu 1950. koja će se najesen učlaniti u I. raz. osnovne škole, kao i za svu djecu koja u školskoj 1956/57. godini pohađaju završni razred osnovne i osmogodišnje škole.

Protiv tetanusa i difterije cijepit će se sva djeca rođena 1955., a koja su prošle 1956. godine bila prvi put cijepljena protiv tih bolesti zatim djeca koja sad pohađaju prvi razred osnovne ili osmogodišnje škole, kao i ona rođena 1950. godine. (m)

Rudnik ugljena u Siveriću orijentira na istraživačke radove, a Boksitni rudnik Drniš na veći izvoz rude. Poduzeće »Jadran« također bi moglo proširiti svoje pogone, a predviđa se i povećanje duhanske proizvodnje, gdje bi se mogla privremeno zaposliti veći broj radnika i time, donekle, riješiti veoma aktuelan problem ove općine. (m)

Skupština Kotarskog zavoda za socijalno osiguranje Novi način plaćanja zdravstvenih usluga

U prostorijama Društvenog doma održano je V. zasjedanje skupštine Kotarskog zavoda za socijalno osiguranje, na kojem je donesena odluka o posebnim stopama doprinosa za zdravstveno osiguranje kao i odluka o ovlaštenju poduzeća da mogu vršiti određene poslove iz socijalnog osiguranja. Također se raspravljalo i o uvodjenju novog načina paušalnog plaćanja zdravstvenih usluga.

Prema prvoj odluci posebne stope doprinosa obavezno se primjenjuju kada su izostanci sa posla zbog bolesti u nekom poduzeću ili ustanovi veći od prosjeka na području zavoda, ili pak ako su rashodi iz zdravstvenog osiguranja veći od prosjeka na području zavoda ili zavoda NRH. Na taj način važnost te odluke je u tome da se djelovanje takvih poduzeća i ustanova usmjeri u pravcu poboljšanja situacije što se tiče izostataka sa posla ili pak rashoda. Primjena ove stope u znatnoj mjeri djelovat će na kolektive da poduzmu potrebne mjere u sprečavanju nepotrebnih bolovanja, jer će iz vlastitih fondova biti primorani da uplaćuju veće sume. Kad se ima u vidu da su sredstva socijalnog osiguranja ustvari i društvena sredstva komune, to će trebati da svaki pojedinac vodi osobnu brigu o pravilnom trošenju tih sredstava. Radi ilustracije navešt ćemo nekoliko brojkica. U drugoj polovici 1955. godine na ime posebne stope uplaćeno je blizu 16 milijuna, a u 1956. godini preko 20 milijuna dinara. U ovoj godini predviđa se prihod po posebnoj stopi od oko 39 milijuna dinara. Ove činjenice ukazuju da se ozbiljno trebamo zamisliti i poraditi na sprečavanju neopravdanog viška rashoda nad prihodima. Na primjer, bolnički troškovi po jednom osiguraniku na području ovog zavoda iznose 8466 prema 6012 u republičkim relacijama. Prema tome bolnički troškovi prouzrokuju deficitarno stanje, te će primjena posebne stope poslužiti za pokrivanje troškova koji nastaju u rashodima bolničkog liječenja.

Naša briga u prvom planu treba da bude usmjerena na saniranju zdravstvenih prilika, a analogno tome da tu stopu što je moguće više smanjimo. To treba da bude osnovni zadatak, ne samo samoupravnih organa zavoda i zdravstvenih ustanova, već i svih političkih i društvenih faktora. Što se tiče plaćanja vanbolničkih zdravstvenih usluga ono se dosad vršilo po utvrđenoj cijeni prema vrsti izvršene usluge. Takav način plaćanja pokazao je niz nedostataka, koji su izazvali razne teškoće u odnosima između socijalnog osiguranja i zdravstvene službe. To je također pogodovalo i zapostavljanju zdravstvene zaštite na širem planu.

Da bi se ubuduće zdravstvene ustanove stimulirale na što efikasnije i kvalitetnije zdravstvenu zaštitu, kao i na smanjenje broja oboljenja, u posljednje vrijeme održana su savjetovanja u Saveznom i Republičkom zavodu za socijalno osiguranje, kao i pri Savjetu za narodno zdravlje NR Hrvatske. Zaključeno je, da sadašnji način plaćanja zdravstvenih usluga treba zamijeniti podesnijim načinom paušalnog plaćanja koji bi na taj način zdravstvenoj službi osigurao potrebna sredstva. Novi način paušalnog plaćanja ima za cilj, da pored kurativnog jače za-

interesira zdravstvenu službu za preventivni rad. Pored toga, u paušal bi se uključila i sredstva za snošenje putnih troškova osiguranih osoba nastalih zbog upućivanja bolesnika na specijalistički pregled, kao i sredstva za pokrivanje lijekova i zavojnog materijala potrebnog za liječenje. Bolničke usluge također bi se uključile u paušalno plaćanje. S tim u vezi ovaj zavod je već započeo pripreme oko uvođenja novog sistema plaćanja.

Kotarski zavod za socijalno osiguranje ostavio je izvjestan broj poduzeća da mogu vršiti određene poslove iz socijalnog osiguranja, kao na pr. pripremanje zahtjeva iz zdravstvenog osiguranja, zatim obračun i isplatu zahtjeva mirovinskog i invalidskog osiguranja. (J.)

Mraz nanio veliku štetu vlnogradima u Kninu

U noći 9. o. m. mraz je nanio znatnu štetu vlnogradima u pojedinim selima kninske općine. Osobito su teško nastradali vlnogradi u Kninskom i Kosovu polju i to u rajonima, gdje nije bilo vjetera, kao i u Biskupiji, Orlicu, Markovcu, Kninskom Polju i Kovačiču.

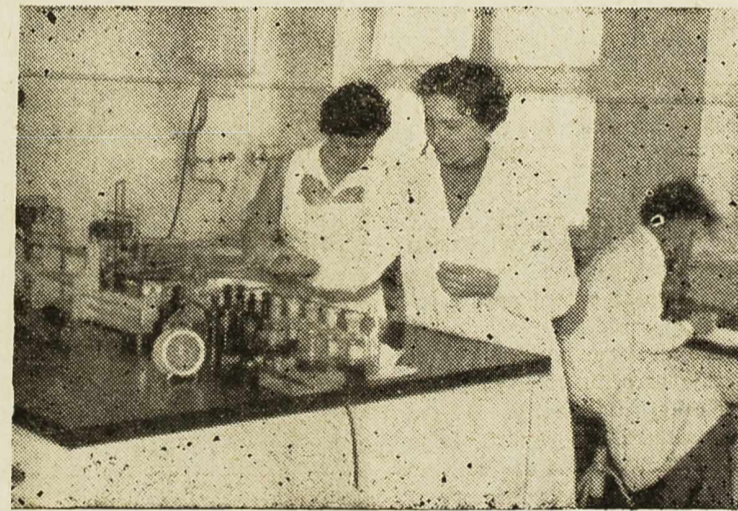
Neki vlnogradari su pokušavali spriječiti katastrofu paljenjem vatre i gdje je to bilo bolje organizirano šteta je nešto manja. Elementarna nepogoda odrazit će se, ne samo na ovogodišnjem urodu, nego će se njezine posljedice, osjećati i narednih godina. (Osım toga, šteta je naneta i nekim povrtinim kulturama.)

TUČA NAD OPĆINOM STANKOVCI

6. o. m. j. poslije pola noći nenadno su se nad područjem općine Stankovci nadvisli crni oblaci. Uz grmljavinu započeo je pljusak s tučom veličine trešnje. Tuča je bez prestanka padala gotovo do jutra.

Od ne vremena oštećeni su mnogi poljoprivredni usjevi, a naročito vinogradi. Najteže je pogodeno područje oko sela Radaštinovci. Računa se da je uništeno oko 70% vinograda. I najstariji ljudi pričaju da ne pamte takvo nevrijeme u ovo godišnje doba.

Zvonko Troskot

Iz laboratorija u Dömu narodnog zdravlja

Vanjskopolički komentar

PREVIRANJA U ITALIJI

Bez pretjerivanja može se kazati da se je gotovo cio politički život u Italiji za posljednjih nekoliko mjeseci odvijao u znaku previranja unutar italijanskih socijalističkih stranaka i inicijative za njihovo ponovno ujedinjenje. Ovakva strujanja u zemlji sa masovnim i dobro organiziranim radničkim partijama kao što je to slučaj u Italiji, privlače pažnju radničkih i progresivnih pokreta gotovo čitave Evrope, pa i ostalog svijeta. To je sasvim razumljivo, pošto od suradnje i jedinstva socijalističkih snaga u Italiji zavisi i budućnost političkog razvika ove zemlje. Značajan izraz takvog interesiranja je nedavna posjeta Rimu šefa britanske Laburističke stranke Hju Gejtsekela. U istoj misli Rim su posjetili laburisti Bevan i Krokman, a umiješala se i Socijalistička Internacionala.

Strujanja u italijanskim socijalističkim partijama odvijaju se danas oko iznalaženja platforme na kojoj bi moglo doći do ujedinjenja i, također, oko pronalaženja programa koji bi okupio većinu u Parlamentu u cilju preuzimanja vlasti iz ruku sadašnje desno orijentirane vlade Senjija. Međutim, koncepcije dviju stranaka danas još se toliko razlikuju da bi bilo suviše optimistički pretpostaviti mogućnost skorog ujedinjenja.

RAZLIČITOST POGLEDA I AKCIJA

Socijaldemokratska stranka nastala je 1946. godine otcjepljenjem Saragata od Nenijsve socijalističke stranke. Do otcjepljenja došlo je zbog neslaganja s orijentacijom Nenijske suradnje s Komunističkom partijom. Otada ove dvije stranke razvijale su svoju akciju na različitim osnovama. S jedne strane Socijalistička stranka sa svojom podrškom Komunističkoj partiji i svim njenim akcijama bez obzira kako su one utjecale na razvoj radničkog pokreta (na primjer Nenijsva podrška rezoluciji Kominforma), a s druge strane Saragatova zapadno-blokovska orijentacija i njegov takozvani »antikomunizam«, na koje i sada uporno insistira. Saragat je danas potpredsjednik italijanske vlade u kojoj su zastupljene pored njegove još Demokratska i Liberalna stranka. Oko učesća socijaldemokrata u Senjijsvoj vladi stranka se ozbiljno pocijepala. Saragat tvrdi da podrška vladi predstavlja garanciju da vlada ne će postati zastupnik interesa reakcionarnih krugova, dok lijevo krilo stranke s Mateotijem na čelu tvrdi da je vlada to već odavno postala i da se Socijaldemokratska stranka kompromitirala pred radničkom klasom zbog svojih ustupaka desnicu. Mateoti je ovih dana zbog toga i napustio položaj sekretara stranke.

Vanjskopoličke koncepcije dviju socijalističkih stranaka veoma su različite. Nenijsvi socijalisti smatraju da grupiranje zemalja u suprotne blokove sa-

mo komplicira prilike u svijetu i zato su oni protiv blokovske politike. Saragatovi socijaldemokrati, međutim, više izlaz u jačanju solidarnosti oko Atlantskog pakta i u razvijanju svih vrsta zapadnih saveza i organizacija. Što se tiče unutrašnje političke orijentacije, socijaldemokratska stranka je odlučno protiv svake suradnje s Komunističkom partijom i upravo je ovih dana obnovila svoj zahtjev Socijalističkoj stranci da odmah napusti suradnju s komunistima, ističući to kao osnovni uslov ujedinjenja. Socijalisti su to odbacili, jer ne žele razbijanje klasne solidarnosti koja se u Italiji veoma uspješno manifestira kroz postojanje i djelovanje moćne sudikalne organizacije — Generalne konfederacije rada.

Razmišljanja o ujedinjenju italijanskih socijalista ozbiljnije su se razvila u izmjenjenim međunarodnim uslovima kao i izmjenjenim prilikama u međunarodnim radničkom pokretu. Podjeljenost je naročito cvjetala u vrijeme hladnog rata. Međutim, napuštanje ove politike u međunarodnim odnosima kao i neke odluke Dvadesetog Kongresa KP Sovjetskog Saveza, ojačali su socijalističke snage u svijetu, što je na italijanskom tlu podstaklo inicijative za ujedinjenje svih socijalista. Februarski Kongres Socijalističke stranke u Veneciji tretirao je uglavnom samo ovaj problem. Učinjen je i značajan korak u pravcu međusobnog zbližavanja time, što je Socijalistička stranka napustila svoju raniju politiku bezuslovne podrške Komunističkoj partiji i opredijelila se za suradnju sa njom, zadržavajući pravo na samostalno određivanje svojih stavova prema konkretnim problemima.

Da li je, međutim, moguće ujedinjenje dviju stranaka u uslovima socijaldemokratskog insistiranja na »antikomunizmu«? Ovu Saragatovu tezu u potpunosti je podržao Hju Gejtsekel kao i Socijalistička Internacionala. Gejtsekel se solidarizirao sa Saragatom i oko stava da socijaldemokrati treba da ostanu u Senjijsvoj vladi sve dok socijalisti ne okrenu leđa Komunističkoj partiji. Međutim, čitav razvitak italijanskog radničkog pokreta u takvom je previranju i takvom putu da je i privremenim prihvaćanjem Saragatovih shvaćanja i Gejtsekelovih preporuka nemoguće zaključiti razvoj ka saradnji između socijalističkih snaga. Vrata ujedinjenja ostali će za sada otvorena do socijaldemokratskog kongresa u junu. Izgledi da već na ovom kongresu prevagnu snage okupljene oko lijevog krila stranke s Mateotijem na čelu, veoma su mali. Mnogo je vjerojatnije da je pitanje organizacionog i formalnog ujedinjenja socijalističkih snaga Italije odloženo za jedan duži period, a time je, donekle, produžen i život sadašnjoj koalicionog vladi u kojoj dominiraju klerikalni elementi.

Ljuban Jakše

Slabrad omladine u Gorišu

U prvim godinama poslije rata omladina Goriša bila je neobično aktivna. Iz ovog sela svake godine je odlazio na dobrovoljne radove relativno velik broj omladinaca i

omladinki. Tako su omladinci Goriša sudjelovali na gradnji Autoputa, Novog Vinodola i željeznice. Međutim, u posljednje vrijeme zapaženo je da je aktivnost omladine u ovom selu znatno popustila. Organizacija Narodne omladine izgleda kao da i ne postoji. Sastanci se ne održavaju, članarina se ne sakuplja, a knjige koje su date na korištenje, uopće se ne vraćaju. Nadalje je primijećeno da se štampa, a posebno ona omladinska, gotovo i ne koristi. Tko je kriv za takvo stanje, to je pitanje koje mnogi postavljaju u ovom selu. Međutim, na novom rukovodstvu je da pokrene aktivnost među omladinom u svim pravcima. Mirko Radak

KORISNA INICIJATIVA

Na inicijativu prof. M. Maršanskera na Učiteljskoj školi u Sibeniku osnovana je geografska i biološka grupa. Članovi objiju grupa održavaju jedamput tjedno predavanja iz prirodnih nauka. Između ostalih zapaženo je predavanje koje je održao I. Juraga pod naslovom »Mozak i duša«. (S. G.)

Čudovište atmosfere

SNAGA TORNADA JE TEŠKO SHVATLJIVA, JER SE ZRAČNE MASE PONEKAD KREĆU U KOVITLAC BRZINOM OD 1.000 KILOMETARA U SEKUNDI

Ono što je farmer Džoša Eliš doživio vraćajući se kolima na svoj ranč na Misisipi, isto je tako mala bajka kao i činjenica da su kočevi koji su negdje ležali na zemlji, odjednom ogromnom brzinom poletjeli kao snop raketa i ubili 32 krave. Farmera je, naime, zajedno sa zapregom vjeter iznenada podigao uvis i, pošto ga je nosio 10 km, spustio ga je opet na zemlju, ali bez kola. Oba ova događaja odigrala su se u Sjedinjenim Američkim Državama za vrijeme tornada — za vrijeme onih prostorno ograničenih olujnih vihora koji su proizvod čudi prirode.

Nastajanje tornada, čija sezona počinje u proljeće, ne može se još dovoljno objasniti, zato što

tornado u svome bijesu uništi svaki instrument ili pak sami instrumenti prestaju da funkcioniraju. Ono što se o njemu zna piše »Frankfurter rundschau«, to su samo kombinacije koje su se mogle zaključiti iz sličnih prirodnih pojava. Pretpostavlja se da mnogi faktori djeluju zajedno da bi nastao tornado. Jedan od ovih faktora, po svojoj prilici najvažniji, jeste sudar dviju različitih masa koje imaju različitu temperaturu i vlažnost. Pri tom sudaru topao i vlažan zrak se munjevito diže uvis, a hladan i suh zrak se isto tako brzo spušta nadolje. Tako nastaje spirala kovitlanje zraka. Istina, vrtlog bi mogao opet da iščezne kad se nastoše zračne mase koje su se sudarile. Međutim, tu se sada jav-

lja drugi faktor. Zbog centrifugalne sile, koja nas je okretanjem, zrak se u jezgru vrtloga smiruje, a to znači da se veoma razređuje. On se rashlađuje i vodenja para, koja se u njemu taložila, zgušnjava se. Pri ovom procesu oslobađa se nova energija, koja sa svoje strane »podržava« vrtlog i daje mu brzinu. Od toga trenutka tornado se vidi kao oblak u obliku mijeha. On ima sivastru boju, koja se, međutim, stalno mijenja zbog čestica prašine uzvrtlane sa zemlje.

Tornado se zagušnjivom i vlažnom vrućinom nagovještava već satima i danima ranije. Sa stranskom tutnjavom sudaraju se crni oblaci, dok pojedini njihovi dijelovi kruže jedni oko drugih. I sad počinje veličanstvena, ali u isti mah i jeziva, igra prirode. Kao iz kakve ogromne slonove surle sruču se stup iz oblaka na zemlju.

On se »šetka« tamo-amo i usisavanjem »guta« sve sa površine zemlje. Širina njegovog puta je različita. »Surla« oblaka je prosječno 600 metara široka, ali može da se suzi u promjeru na samo 3-4 metra. Isto tako je promjenljiva i njena dužina. Gdjejad se »surla« isprazni već nekoliko minuta poslije »juriša«, gdjejad u svome bijesu zahvati više oblasti. Grnca može da bude tako oštra da čovjek, stojeći na nekoliko metara od nje, može biti siguran da uopće ne će brzinom od nekoliko stotina kilometara u sekundi i sa zaglušujućom bukom prohujati pored njega. No, »Surla« može munjevito da promijeni svoj pravac i da odskoči daleko ili pak da minutima istraje na jednom mjestu i da usisavanjem napravi u zemlji dubok krater.

Čovjeku je teško da sebi predstavi snagu tornada, koji zračne mase pokreće u kovitlac katkada i brzinom od 1000 kilometara u sekundi. Ništa njemu ne može da prkosi. On čupa iz korijena zretar debelo drveće kao struk trave ili ga lomi kao šibice; natovarene že-

Gostovanje Istarskog kazališta

Saradnja između jadranskih kazališta nije ostala samo prazna riječ. Gostovanje zadarskog kazališta i, nedavno, Istarskog kazališta iz Pule prvi su u Šibeniku vidljivi rezultat ove saradnje. Ova gostovanja su vrlo korisna, makar ih promatrali i samo s pozicija kazališne publike, koja teško može da se zadovolji sa svega onih desetak premijera koliko ih je lokalno kazalište u mogućnosti da prikaže. Ona su, prema tome, vrijedan doprinos kulturnom životu mjesta. Osim toga, publika je željna novih lica na pozornici, lica, koja će joj pružiti nove doživljaje, volji da procjenjuje stepen njihovog talenta, a upoređivanje nivoa vlastitog teatra s nivoom gostujućeg tako-

»Svjetioniku« smo se napokon osvjedočili, kako Budak ima najviše uspjeha kad za svoje stvaralstvo traži sadržaj u sredini koju najbolje poznaje. Organični prostor svjetionika »Karadin« idealan je okvir za odigravanje teške drame, naročito ako je na njemu svjetioničar »morski vuk« Mate, kojem je, dok je bio pomorac, i čitav svijet bio tjesan. Dodajmo ovome ženu mu Luce, koja iz prvog braka ima zgodnu kćerku Mariju čije prisustvo uzbuđuje temperamentnog Matu i mladog svjetioničara na susjednom svjetioniku Ivu (pokušajmo danas zamisliti 22-godišnjeg mehaničara kao »svjetioničara«), kojega u otsustvu žena uz tuđi je i

staje loš komad. Ako je »Svjetionik« komad koji su trebali spasti glumci, onda bi ovi trebali biti izuzetnih kvaliteta, a gosti iz Pule, bez uvrede, takvim se nisu pokazali. Zadatak koji su trebali izvršiti bio je prilično nezahvalan, a također i težak, trebalo je pobijediti tekst i virtuoznom i impresivnom glumom kompenzirati njegove nedostatke. Nažalost, pobijedio je tekst i svoje nedostatke, neuvjerljivost, namještnost, pomanjkanje doživljaja i razvučenost ramednno i glumcima. Ne možemo reći, doduše, da je tako bilo od početka do kraja. Svaki je od njih više manje imao i po koji »lucidni interval« za vrijeme kojeg bi bljesnula iskra njihovog talenta. To

Gledat ćemo u našim kinematografijama „Besmrtna ljubav“

Kao i Kastelani u svojoj verziji »Romea i Julije«, sovjetski režiser Parhomenko vodio je računa o Hajneovim riječima da je glavni junak ove Sekspirove drame — ljubav, pa je težio da to osjeća i izrazi kroz najveći broj nijansi. Postići uspjeh u tome majstorstvo je osobite vrste, s obzirom da su se Parhomenkove izražajne mogućnosti kretale u okviru baletnih sredstava. Ipak, priznanja nisu izostala — »Besmrtna ljubav« je na festivalu u Kanu proglašena za najbolji irski film 1955. godine. Svi oni koji su imali prilike da vide ovu čudesno izatkanu poemu ljubavi i umiranja, pa i oni kojima balet nikad nije bio pristupačan bili su ushićeni silovitom snagom istinske umjetnosti koja je u njezima ustalasila plimu novih osjećanja. Oni su u sebi našli neki kutak u koji se nešto iz »Besmrtna ljubavi« uselilo i ostalo kao trajna vrijednost.

Veoma impresivne su scene kada Julija dočarava u svojoj sobi sretno i bezbrižno djetinjstvo, kad svakim dijelom tijela izražava radost zbog osjećanja ljubavi i tugu zbog rastanka, pa baletni prikaz njenog otpora ocu i zaručniku i, najzad, također nezaboravna solo scena prije nego što ona ispija kobni napitak.

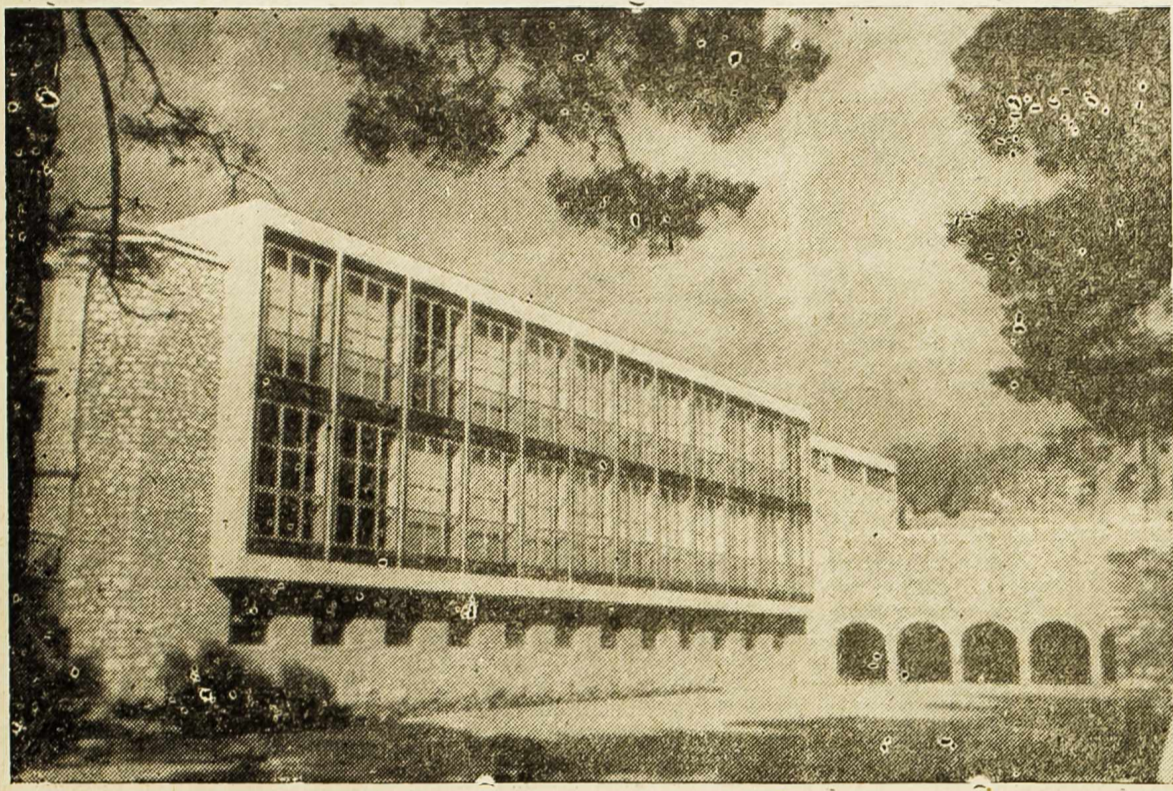
„Dvije nedjelje ljubavi“

Džejn Pael, Rikardo Moltalban i Luš Kalhern — našoj publici prilično poznata imena — tumače glavne uloge u ovom filmu. Interesantno je, međutim, znati da je Džejn Pael, koja dočarava lik sedamnaestogodišnje djevojke Peti Robinson, još kao djevojčica počela da nastupa na radiju, a nešto kasnije imala i vlastiti program u Portlandu. Izvršni pjevački kvaliteti uvrstili su je u red najpoznatijih američkih glumica. Luš Kalhern, koji je umro prošle godine u Tokiju za vrijeme snimanja filma »Čajdžinica na augustovskoj mjesecini«, igrao je u 68 filmova, i najbolje kreacije je dao u »Džungli na asfaltu« i »Juliju Cezaru«.

Autori — Arustan, Lavrovski i Parhomenko — nisu bili samo ekranizatori baleta o ljubavnicima iz Verone, nego su pokazali i stvaralačku suptilnost, postičući dosad nemoćuće: stavljajući filmski jezik u službu drugoj umjetnosti — baletu, oni su uspjeli da pronađu čisto filmska rješenja a da se pri tome uopće ne izgubi divna poetičnost baleta.

Izrazito insistirajući na stvaranju atmosfere renesansnog doba, Parhomenko je uspio da dočara vrijeme u kome je, nasuprot srednjovjekovnom asketizmu, oslobođena ličnost isticala potrebu za ozozemaljskim uživanjem. Vanredno riješene masovne scene dalja su odlika ovog filma. Iz najrazličitijih uglova kamera prati mnoštvo ljudi, žena i djece — da se tako izrazimo — sav taj buljuk, u kome se ne zna za staleške obzire, igra oduševljen elementarnim zadovoljstvima života, da odmah zatim prisustvuje Merkucijevoj smrti, kojom kristalno čisti i uzbudljivo nevini zanos Romea i Julije počinje da se zamagljuje dahom tragedije. I Merkucijevi pokreti u žilavom opiranju smrti, koje svakim gestom postaje sve beznađežnije, u onom klecavom koračanju i ohrabrujućim osmjesima, što se s grčevima smjenjuju, u želji za osvetom, što se sva istapa u nemoćno savijenom maću pobodenom u zemlji — najljepšom scenom ovog uspješnog filma — kao da je svime time ispejvana najveća himna životu i njegovim rado-

U filmu »Dvije nedjelje ljubavi« Džejn Pael igra naivku koja sa svojim roditeljima, sestrom i braćom odlazi na ljetovanje. Sedamnaest joj je godina a postupaju s njom kao da je četrnaestogodišnja djevojčica. Život joj postaje nepodnošljiv, kad njena najintimnija prijateljica Valeri (Filis Kork) pokušava da joj preotme lijepog Kubanca Demi Armendeza (Rikardo Moltalban). Kod Peti se razvija kompleks manje vrijednosti — jer još ne nosi korset! — radnja se događa 1913. godine, kada je taj dio ženske odjeće bio obavezan. Roditelji smatraju da je Peti još mlada za takve stvari. Otac se rješava da intervenira i kupuje joj — ortopedski korset koji se ne smije savijati. Ali, ona se poklonila na igranci i nije mogla više da se ispravi, jer ju je korset stegao. Najzad je i majka uvjerenja da je Peti već odrasla djevojka, a lijepi Kubanac, koga je ona pridobila, traži od njenog oca dozvolu da se dopisuje s Peti i da ih posjećuje.

Osmogodišnja škola »S. Matavulje«

der nije bez privlačnosti. Znaajući sve ovo, začuđeni smo se isomem posjetu predstavi gostiju iz Pule. Kazalište, koje se odluci početi na gostovanja, a naročito u mjesta koja imaju vlastiti teatar, te u vezi s tim i više manje odgovjenu kazališnu publiku, pretpostavljamo da želi prikazati izvan svog mjesta stepen svog dostignuća, te prema tome i predstavu koja omogućuje da dodu do punog izražaja njegove mogućnosti i u kojoj je ono zaista i postiglo najviše što može. U pitanju je afirmacija kazališta izvan svog mjesta, prema kojoj nijedan njegov član ne može biti ravnodušan. Mislim, zato, da kazalište iz Pule, pošavši na put s Budakovom dramom »Svjetionik«, nije izvršilo najretniji izbor. Teško nam je vjerovati da ova drama daje i jednom ansamblu prilike da se »iskaze«, a još teže da nam gosti nisu bili u stanju predstaviti se s nečim što bi nas više zadovoljilo.

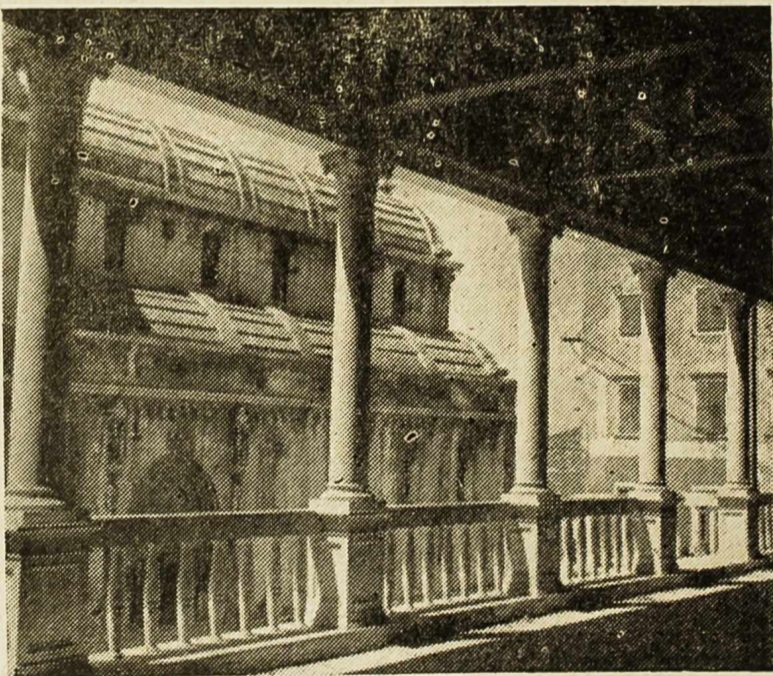
mного starija Luče. Luče, u momentu slabosti, zgrješi s Ivom, koji se nakon toga zaljubljuje u Mariju. Ništa ne stoji na putu razbuktavanju velikih strasti, koje treba da dirigiraju zbivanjem na sceni i dovedu do teskog sukoba u kojem krv mora da poteče. Budak je ovo i pokušao, ali, izgleda, njegovom peru nedostajalo je snage istinskog doživljaja, tako da je sve bilo uhvaćeno s površine, dramatičnost u komadu nekako je šuplja, te nas drama ni u svojoj kulminaciji nije mogla da potrese i uzbudi. Kada očekujemo tragediju, sve se strasti iznenada rasplinu kao magla na vjetru, samo zato što treba upaliti svjetionik. Prilično neuvjerljivo! Ostaje jedino kompozicija djela, koja je, barem za nas, neuobičajena i zato zanimljiva.

se naročito odnosi na Matu (Stevo Meandžija), zatim na Rudolfa Alvada (ribar koji nam priča priču sa svjetionika »Karadin«), pa čak i na Mariju Crnobori-Vilić (Luče). Poznat nam je nemali talent Vere Habulin, te smo mišljenja, da joj uloga Marije nikako ne odgovara. Vladimiru Obersćuku, izgleda, manjka iskustvo da bi svladao dosta tešku dramsku ulogu Ive. Daleko smo od namjere da predstavu »Svjetionik« uzmemo kao mjerilo vrjednosti Istarskog kazališta. Vjerujemo da je samo griješka u izboru komada za predstavljanje vanjskoj publici, te da će nam se na slijedećem gostovanju, koje od sveg srca želimo da uskoro doživimo, pulsni teatar predstaviti u svojoj pravoj vrijednosti.

NEDOVOLJNI RAD S OMLADINOM

Prošle godine osnovani su u pojedinim manjim selima kistanjske općine aktivni omladinskih organizacija. Za razliku od ranije, početkom ove godine rad je potpuno zamro. Omladinska štampa se ne čita, a sastanci se uopće ne održavaju. Šteta je što se o ovoj mladoj organizaciji ne vodi dovoljno računa, iako izvjestan broj omladinaca pokazuje naročitu volju za rad u omladinskoj organizaciji. O tim aktivima trebalo bi pojačati brigu i aktivizirati omladinu u svim pravcima društvene djelatnosti.

(M. K.)

RAD KUD »OMLADINAC« U OKLAJU
Kulturno - umjetničko društvo »Omladinac« ponovo je započelo aktivnim radom. Članovi ovog društva uvježbali su Kočićev komad »Jazavac pred sudom«. Društvo će sa tim komadom gostovati i po okolnim selima. Dosadašnji uspjeh ovog društva je veći, što ono ne posjeduje nikakvih rekvizita.

Život i rad omladine u Bukovici

Na području općine Kistanje živi 1.256 omladinaca-ki, od kojih je svega 744 učlanjeno u organizaciju Narodne omladine, što nedvojbeno govori da je rad s omladinom znatno opao. Ovaj broj organiziranih članova živi i radi u 14 omladinskih organizacija. Utvrđeno je, da se najvećim dijelom ženska omladina nalazi izvan organizacije.

Iako je omladina pokazala vidne rezultate u svim granama društvene djelatnosti, ipak time ne možemo biti potpuno zadovoljni. Njen rad mogao bi biti kudikamo bolji. To ovisi o aktivnosti omladinskog rukovodstva, koje dosad nije pokazivalo dovoljno samoinicijative u pronalaženju metode rada. I ostale organizacije, kao Savez komunista, SSRN i druge nisu u dovoljnoj mjeri posvetile pažnju i pružile pomoć omladinskoj organizaciji. Pomoć organa društvenih organizacija bila je uglavnom kampanjskog karaktera.

Često se postavljalo pitanje načina uključivanja omladine u organizaciju i u društveno privredni život. Tu se nailazilo na razne teškoće. Pa ipak jedini oblik da se seoska ženska omladina uključi u organizaciju jesu stručni tečajevi za koje vlada velik interes. Samo u posljednje dvije godine prošlo je kroz tečajeve 190 omladiniki. Pored toga, ženska omladina Bukovice najviše je zainteresirana za kućnu radinost, koja u Bukovici ima bogatu tradiciju. Poljoprivredna druga u Kistanjama trebala bi dati i svoju pomoć, a to je da se pobrine za uvođenje posebnog pogona domaće radinosti. Očekuje se da će združga dobiti izvrsnu kličinu razboja i tako, es i proizvodnju čilima, čime će se moći zaposliti oko 40 omladinka. U tu svrhu združga je već uputila tri omladinke na stručno usavršavanje.

Na području općine djeluje društvo »Partizan« u Kistanjama, dok se osnivanje četa u ostalim selima još nije prišlo, iako za to postoje svi uvjeti. Na ovom teritoriju ima 12 sportskih objekata od kojih je šest u izgradnji.

Za proslavu Dana mladosti vrše se opsežne pripreme. Bit će organizirana razna sportska natjecanja. Omladina Bukovice nastupit će i na kotarskom sletu u Šibeniku.

KUD »Prosvjetak« iz Kistanja učestvovat će 30. svibnja na Republičkom festivalu, koji će se održati u Hvaru. Tom prilikom dramska grupa izvest će komediju »Čudnovata bolest« od J. Sterije Popovića.

Omladinu Bukovice u ovoj godini očekuju mnogi zadaci. Organizacije SK i SSRN treba da joj pruže svestranu pomoć, kako bi mogla svoje zadatke u potpunosti i na vrijeme izvršiti. Naročito punu pažnju treba posvetiti radu na ideološko-političkom polju, gdje omladina mnogo zaostaje, jer se štampa vrlo malo ili gotovo nikako ne koristi. (B. P.)

Ljepote podzemnog svijeta

Kao što je bogata drugim prirodnim ljepotama zbog čijih je raznolikosti stekla glas zanimljive turističke zemlje, Jugoslavija obiluje i velikim brojem pećina koje privlače ne samo speleološke ljude koji posjećuju pećine i istražuju ih, nego ih rado razgledaju i drugi turisti. Kroz mnoge krajeve Jugoslavije proteže se kras u kome dolaze do izraza sve kraške pojave: vrtače, ponornice, pećine i t. d. I u planinama geoloških formacija širom Jugoslavije često se mogu naći veoma interesantne pećine, u većini slučajeva okićene pećinskim ili bar ledenim nakitom. U mnogim od njih nađeni su tragovi po kojima se može sa sigurnošću zaključiti da su u dalekoj prošlosti služile kao ljudsko prebivalište, u doba kada ih je čovjek borbom otkinuo od svog savremenika, pećinog medvjeda, da bi sebe i svoju porodicu sklonio od

nevremena i napada divljih zvijeri... Do nekih pećina dolazi se dosta teško, po cijeni znatnih fizičkih napora, što ipak ne ometa turiste da ih posjećuju u velikom broju, dok su mnoge lako pristupačne, pogodne za prilaz raznim saobraćajnim sredstvima. Radoznalosti turista ne smeta ni to što nisu sve pećine osvijetljene električnom svjetlošću. Za mnoge baš to predstavlja naročito draž i izaziva želju da prodru tamo gdje civilizacija još nije ušla puteve. Najveće pogodnosti posjetiocima pruža poznata Postojnska Jama. Kroz njene raskošno osvijetljene dvorane i hodnike sprovedena je jemska željeznica, iz čijih otvorenih vagona turisti mogu da uživaju u prizorima koje podsjećaju na fantastične građevine iz vilinskih priča.

Veliki broj pećina ukrašen je živim pećinskim nakitom, stalak-

titimaj, stalagmitimaj, stubovima, zavjesama i drugim prirodnim tvorevinama od krečnjaka izdvojenog iz vode koja kaplje, no ina i takozvanih ledenih jama, u kojima se preko cijele godine održava prekrasan ledeni nakit, koji prelama svjetlost i rasipa je u svim duginim bojama.

Flora i fauna ovih pećina prilagođena je vječitom mraku koji vlada pod zemljom. Biljke najčešće mahovina i razne vrste lišajeva, bezbojne su i krhke, dok su životinje, uglavnom gmizavci i insekti, obično slijepe. Najinteresantniji predstavnik podzemnog životinjskog carstva je čovječja ribica, opisana prvi put još 1769. godine. Kod njenih mladunaca mogu se ispod kože primjetiti tragovi zakržljalih očiju u vidu crnih točkica, koji iščezavaju kod odrasle životinje. U naknadu za to, čovječja ribica osjeća svjetlost kožom preko cijelog tijela, pa se uz-

nemiri kada je prirodna ili vještačka svjetlost obasja.

Najveći broj pećina nalazi se u Krasu koji se proteže od Slovenije, preko Hrvatskog Primorja i Dalmacije sve do crnogorskog krša, ali ih ima i u ostalim našim krajevima, u svim planinskim sistemima koji se protežu kroz Jugoslaviju.

U Srbiji najviše pećina ima u njenom sjeveroistočnom dijelu: samo u Kužajsko-Homoljskim planinama otkriveno ih je preko pedeset, a predpostavlja se da ih ima i više. Najpoznatija je Prekonoška pećina pod Syrljiga, između Niša i Knjaževca. Njene dvorane, visoke do 30 metara, ukrašene su stalaktitima, često sastavljenim u stupove, zatim zavjesama i salivama. Kanalima koji se račavaju na razne strane dolazi se do divnih podzemnih jezera. Poznate su još Zlotska pećina, Ravanička pećina i Vitanovačka kristalna pećina kod Despotovca — u istočnoj i Petnička Pećina u zapadnoj Srbiji, koja također ima pećinski nakit, hodnike, jezero i rječicu koja kroz nju protiče. U

njoj su nađeni tragovi prebivališta prehistorijskih ljudi.

Hrvatska ima lijepih pećina, rado posjećivanih od turista. Najljepša je od njih Modra Špilja na otoku Biševu, u koju se ulazi čamcima samo kada je more mirno, jer uzburkano more onemogućuje ulaz kroz tjesni otvor. Poslije prolaska kroz kraći, tamni dio pećine, svjetlost se postepeno pojačava, pa se ulazi u dvoranu osvijetljenu tajanstvenom plavom svjetlošću, dok svi predmeti pod vodom izgledaju srebrnasto obojeni. Slijedeća prostorija osvijetljena je zrčima svih duginih boja, kao u začaranim odajama iz »Hiljadu i jedne noći«. Biserno-srebrnaste kapljice vode, koje se slijavu niz zidove, mjenjaju svakog trenutka hiljade nijansi svih mogućnih boja. Do ove igre boja dolazi tako što dnevna svjetlost prodire u pećinu kroz vodu, putem podmorskog otvora.

Interesantne su još Vranjača kod Solita, Grapčeva Špilja na Hvaru, Golubnjača kod Plitvica, Ledena Jama kod Skrada i Lupoglav u Istri.

Od bosansko-hercegovačkih pećina najpoznatija je Vjetrenica kod Trebinja sa razgranatim kanalima dugim oko 20 kilometara, zatim Špilja kod Svatovca, blizu Tuzle, a najpodjednija je pećina kod Drvara, u kojoj je za vrijeme Narodnooslobodilačke borbe jedno vrijeme boravio maršal Tito.

U Crnoj Gori poznata je Lipska pećina, dok u Makedoniji valja spomenuti Kalinu Dupku kod Lazaropolja.

Među svim ovim pećinama najveću slavu uživa Postojnska Jama. Kroz njene hodnike uređene i re-flektorima osvijetljene i kroz dvorane (Gotsku Plesnu, Kristalku, Concertnu — koja može primiti 15000 slušalaca koncerta koji se tu priređuju i druge, manje ali isto tako lijepe i privlačne) prolazi pruga kojom saobraćaju dva motorna voza. Dužina same postojnske Jame je 4200 metara, a cjelokupna dužina cijelog sistema zajedno sa sporednim rukavcima i drugim jamama koje su povezane sa Postojnskom Jamom iznosi 19.850 metara. (S. S.)

Šibenik kroz tjedan

NARODNO KAZALIŠTE

Četvrtak, 16. V. — TALENTI I ČLOŽAVAOI — predstava za pretplatnike B-1 i građanstvo. Početak u 20 sati.
Petak, 17. V. — ČAR VALCERA — početak u 18.30 sati.
Subota, 18. V. — TALENTI I OBOŽAVAOI — predstava za pretplatnike B-2 i građanstvo. Početak u 20 sati.
Nedjelja, 19. V. — ČAR VALCERA predstava izvan pretplate. Početak u 20 sati.

KINEMATOGRAFI

TESLA: premijera sovjetskog filma u bojama — BESMRTNA LJUBAV (do 17. V.)
Premijera američkog filma — POBUNA NA BRODU BUANTI (19. do 22. V.)
SLOBODA: premijera jugoslavensko-njemačkog filma — KLISURA — (do 17. V.)
Premijera češkog filma — DIVLJA BARBARA (18. do 21. V.)

NOĆNO LIJEČNIČKO DEŽURSTVO

U Domu narodnog zdravlja svakog dana od 20 do 07 sati. Telefon 3-71.

DEŽURNE LJEKARNE

Do 8. V. — II. narodna ljekarna — Ulica Bratstva i jedinstva.
Od 19—22. V. — I. narodna ljekarna — Ulica Božidara Petranovića.

IZ MATIČNIH UREDA

Šibenik

ROĐENI

Koraljka, kći Milana i L. a. ke alić; Mirko, sin Borisa i Vjere uzić; Jolanda, kći Šime i Božice vić; Mladen, sin Šime i Jožica Ivić; Zeljko, sin Jose i Nade Prpa; Alorad, sin Branka i Stane Plena; Ljiljana, kći Nike i ... are Lonar; Zdenko, sin Ljubomira i Ružice Magazin; Nada, kći Ante i Milice Sunara, Marko, sin Jakova i ... ne Mrčela; Irena, kći Ive i Marije Grandaš; Divna, kći Marka i ... ovanke Kaleb; Majda, kći Dunke i Milke Juras; Nenad, sin Nikole i ... inke Radović i Lidija, kći Draga Vesele Cvrliak.

VJENČANI

Bušac Paško, radnik — Jakšić lavka, domaćica i Gulin Stipan, lektrovarilac — Kokić Blaženka, domaćica.

UMRLI

Luša Jerko pok. Josipa, star 60 od.; Matošin Benka Jerina, stara 8 god.; Tambača Vica rod. Konjeoda, stara 57 god. i Dumčić Zorka od. Stojanović, stara 78 god.

ROĐENI

Vukosava, kći Đure i Mileve Vutović; Vjera, kći Tome i Milice Irden; Sretko, sin Petra i Milke Iadić; Milan, sin Milana i Marije Sedaković; Nada, kći Đure i Soke ualić; Gojko, sin Jovana i Darine Martić; Ružica, kći Srećka i Milice Šljivar. Stevo, sin Petra i Rajinje Kabić; Nevenka, kći Niole, i Dušanke Rapo; Danbor, sin rane i Soke Dukić; Dragomir, sin ovana i Olge Vukmirović; Vesna, kći Ante i Smilnaje Erceg; Branko, sin Petra i Anđe Damjanović; Đorđe, sin Đurđa i Milice Savić; Zoran, sin Dane i Jagode Ožegović; Nebojša, sin Lazara i Marije Kondžija; Nebojša, sin Smilje Matić; Zora, kći Branka i Marije Kršć; Milan, sin Marka i Milke Jakić; Nada, kći Milana i Marije Granić i Milka, kći Ilije i Đuke Senin.

VJENČANI

Ujатовić Jovan, zemljoradnik — janić Milka, domaćica; Vukojević Miloš, vodoinstalater — Vujačić Milica, učiteljica; Malešević Nad, geometar — Mišić Zlata, ojačica; Rašković Kojo, učitelj Bukarović Đurđija, učiteljica; obadžić Gojko, službenik — Ceročić Nadežda, domaćica; Marić Animir, konobar — Anić-Kaliger a, domaćica; Dmitrović Dušan, klar — Popović Đurđija, domaćica; Todorovski Mile, vodnik JNA — Novaković Marica, radnica; Ambiroža Luka, službenik — Primarija, krojačica; Bojanić Tomislav, bolničar — Vukadin Jeka, dočica i Medić Miloš, željezničar Anić-Ćurko Ana, domaćica.

UMRLI

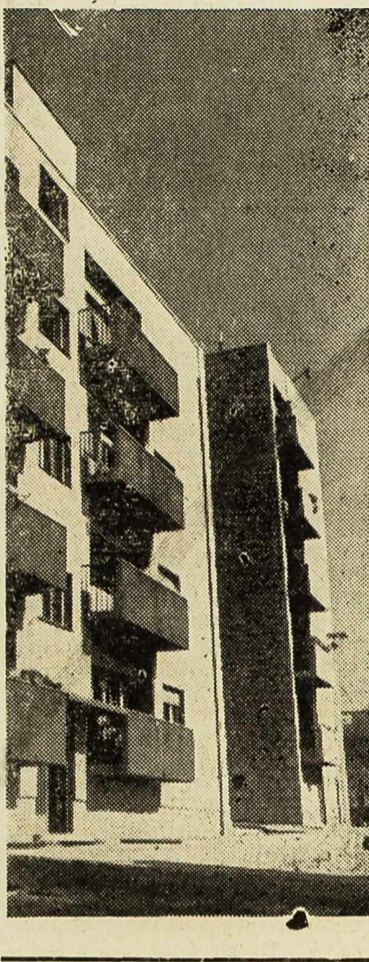
Žožar Josip pok. Nikole, star 60 od.; Šljivar Milica ž. Srećka, stara 4 god.; Rodica Stanko Ivana, star 36 god.; Vuković Milica ud. rane, stara 71 god.; Dmitrović Nada ud. Glíše, stara 86 god.; Babićević Živana Dušana, stara 18 od.; Anić-Išić Manda ud. Jakova, stara 80 god.

gradska kronika

MALA STATISTIKA

Prema podacima Zavoda za statistiku u 1956. godini na teritoriju grada registriran je 51 kamion, 21 teretna prikolica, 12 traktora, 23 autobusa, 44 putnička automobila, 14 specijalnih kola (sanitetska, vatrogasna i komunalne ustanove »Čistoća«), i 35 motorkotača.

Broj vozila povećao se za posljednja četiri mjeseca, što će se ustanoviti nakon završene registracije koja je u toku.

KONCERT ŠIBENSKE I TROGIR-SKE GLAZBE U TROGIRU I SPLITU

U nedjelju 26. o. m. j. Šibenska i Trogirska narodna glazba održat će zajednički koncert u Trogiru u Splitu. Koncert u Trogiru bit će izveden oko podne, a onaj u Splitu navečer na obali. Obje glazbe izvest će isti program s kojim su sa dosta uspjeha nastupili na koncertima u Šibeniku i Zadru.

„Politička dokumentacija“

U izdanju Novinsko-izdavačkog poduzeća »KULTURA« uskoro se početi da izlazi edicija »POLITIČKA DOKUMENTACIJA«.

Ovom edicijom bit će osigurano publiciranje niza dokumentacionih materijala sa plenuma CK SKJ, plenuma centralnih komiteta republika, zatim materijala sa značajnijih savjetovanja pri CK SKJ i CK republika; odluka i zaključaka centralnih komiteta i materijala iz rada njihovih komisija, materijala sa značajnih kotarskih konferencija SKJ koji bi bili od šireg interesa, kako za partijska rukovodstva i članstvo SKJ tako i za ostale čitaoce.

Također će biti objavljivani materijala sa plenuma Saveznog odbora SSRNJ i njegovih značajnih savjetovanja kao i odluke.

S obzirom da sadašnji nedjeljni list »Komunist« a i časopis »Socijalizam« ne će u širem obimu objavljivati ovakve materijale, to se pristupilo izdavanju ove edicije, koja će ubuduće sistematski objavljivati isključivo dokumentaciju ove vrste. Na ovaj način osigurat će se, prije svega, partijskim rukovodstvima i članstvu SKJ, a i ostalim čitaocima, da mogu potpunije pratiti materijale iz oblasti partijskog i političkog života.

Edicija će imati stalan karakter i predstavljat će u širem obimu nastavak publiciranja onih materijala koje je jednim dijelom zahvatao raniji časopis »Komunist«.

Prvi broj, koji uskoro izlazi iz štampe, donosi materijale sa V. Plenuma Saveznog odbora Socijalističkog saveza radnog naroda Jugoslavije. U drugom broju bit će objavljeni materijali sa V. Plenuma Centralnog komiteta SK Slovenije, IV. Plenuma SK Srbije, Plenuma OK AKMO i III. Proširenog plenuma CK SK Hrvatske.

NASTUP »KOLA« U SPLITU

Vokalna sekcija RKUD »Kolo« gostovala je u subotu navečer u Splitu, gdje je u kinodvorani Doma Jugoslavenske ratne mornarice, priredila koncert za pripadnike JNA. Gostovanje je organizirao Dom JRM.

TRGOVAČKO PODUZEĆE »GRADSKI MAGAZIN« ŠIBENIK

prodaje Koks metalurški Din 26 kg.

SAVJET ZA ŠKOLSTVO NARODNOG ODBORA OPĆINE KNIN ZA POPUNJENJE PRAZNIJENIH MJESTA NASTAVNOG KADRA NA PODRUČJU OPĆINE KNIN ZA ŠKOL. GOD. 1957/58. I TO:

raspisuje NATJEČAJ

I. Gimnazija u Kninu

- 1 profesor biologije
1 profesor kemije
1 profesor za francuski jezik
1 profesor-nastavnik crtanja

II. Osmogodišnja škola Knin

- 1 nastavnik za matematiku-fiziku
1 nastavnik za biologiju-kemiju
1 nastavnik za francuski jezik
1 nastavnik za engleski jezik
1 nastavnik pjevanja

III. škola učenika u privredi

- 1 stručni nastavnik za predmetne metalske struke
1 stručni nastavnik za drvnu, tekstilnu i prehrambenu tehnologiju
1 stručni nastavnik za predmete trgovačke struke

IV. osmogodišnje škole Vrbnik, Golubić, Strmica, Plavno, Markovac, Mokro Polje i Uzdolje

- 8 nastavnika za francuski ili engleski jezik
8 nastavnika za matematiku-fiziku
8 nastavnika za biologiju

V. Ostale osmogodišnje i šestogodišnje škole

- Biskupija Pliskovo 1 učitelj
Golubić 2 učitelja
Markovac 1 učitelj
Mokro Polje Bukovica 1 učitelj
Mokro Polje centar 2 učitelja
Mokro Polje Zavode 1 učitelj
Očestovo 1 učitelj
Orišć 1 učitelj
Oton 1 učitelj
Pađane 1 učitelj
Plavno centar 3 učitelja
Plavno Zorići 1 učitelj
Podnarje 1 učitelj
Radučić 1 učitelj
Strmica 2 učitelja
Vrbnik 1 učitelj
Velika Polača 3 učitelja
Uzdolje 1 učitelj
Žagrović 1 učitelj

VI. Dječje zabavište Knin

2 odgojiteljice osposobljene za rad u predškolskim ustanovama.

Molbe se podnose ovom Narodnom odboru, a uz molbu se prilaže kratka biografija, listovi ocjenjivanja za posljednje dvije godine i suglasnost za premještanje od nadležnog Savjeta za školstvo NO općine, na čijem području molitelj službuje.

Rok za podnošenje molbi je 15. lipnja 1957.

Obavještavamo sve kotarske, općinske, fabričke i ostale komitete, osnovne organizacije i članove SKJ, vojne pošte i druge čitaoce da se narudžbine edicija »Političke dokumentacije«, vrše preko Novinsko-izdavačkog poduzeća »Kultura«, Beograd, Moše Pijade 29-III. Cijena prve sveske 100 dinara. (S. S.)

Obavijest

SVIM DRŽAVNIM SLUŽBENICIMA U ŠIBENIKU

Ivršni odbor Mjesne organizacije Sindikata službenika državnih ustanova Šibenika, na sjednici održanoj 8. V. 1957. godine odlučio je, da organizira kurs (predavanja) za pripremanje članova našeg sindikata za polaganje stručnih ispita u 1957. godini.

Pozivaju se svi članovi našeg sindikata, koji su dužni polagati stručni ispit u 1957. godini, kao i svi ostali službenici koji su dužni polagati stručni ispit u 1957. godini, da prisustvuju sastanku radi dogovora. Sastanak će se održati u prostorijama Kotarskog sindikalnog vijeća Šibenik dana 17. V. 1957. godine u 18 sati.

Za informacije službenici se mogu obratiti Korać Ivi, telefon broj 297 ili Radić Mariu, telefon broj 264, kućni 43.

Izvršni odbor MOSSDU-a Šibenik

UPRAVNI ODBOR TVORNICE ELEKTRODA I FEROLEGURA ŠIBENIK

raspisuje

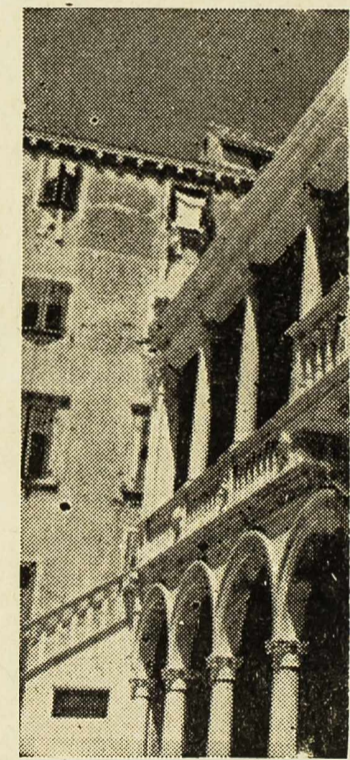
NATJEČAJ

za radno mjesto SEKRETARA PODUZEĆA

Uvjeti: Završena srednja škola najmanje 5 god. prakse u sekretarijatu ili na sličnim poslovima.

Ponude slati na sekretarijat Tvornice sa detaljno opisanim dosadašnjim radom i iscrpnom biografijom.

Rok primanja molbi do 25. V. 1957.

POZIV NA SURADNJU

Pozivamo na suradnju domaćice s području kotara i grada, koje mogu svoje dopise i upite iz oblasti nauke o ishrani i ekonomike domaćinstva slati na adresu: Centar za unapređenje domaćinstva, Splitski put 2, Šibenik.

»PUTNIK« ŠIBENIK

OBAVJEŠTAVA DA POČAM OD 15. MAJA O. G. VRŠI PRODAJU AUTOBUSNIH KARATA I REZERVACIJE SJEDIŠTA ZA SVE PRUGE AUTOTRANSPORTNOG PODUZEĆA ŠIBENIK. KARTE SE MOGU NABAVITI NEKOLIKO DANA UNAPRIJEDE.

KORISTITE VRLO UGODAN IZLET LUKSUZNIM AUTOBUSOM ZA TRST — VENEZIA, KOJI PRIREĐUJE »PUTNIK«. PRIJAVE I DOKUMENTA DO 30. MAJA.

Štete od slane i otpis poreza

Uslijed nenadanog naglog zahlađenja početkom ovog mjeseca, slana je u nekim područjima našeg kotara izazvala ogromne štete na vinogradima.

Prema Odluci o uvjetima za smanjenje kat. prihoda zbog elementarnih šteta, posjednici kojima su vinogradi stradali imaju pravo na smanjenje poreza u tekućoj godini, ali se to smanjenje ostvaruje jedino uz uvjet da katastarski prihod koji odgovara oštećenju vinograda, prelazi 25% ukupnog katastarskog prihoda čitavog posjeda.

Najbolje se to razumije iz slijedećeg primjera: Jedan posjednik ima 50.000 Din kat. prihoda na čitavom svojem imanju. Od slane mu je stradao vinograd čiji je kat. prihod 20.000 Din. Prinos na ovom vinogradu oštećen je za 50%. Premaj tome iznos oštećenja iznosi 10.000 Din. Ovaj iznos od 10.000 Din predstavlja 20% od ukupnog prihoda, pa prema tome takav posjednik nema uslova za oslobođenje odnosno umanjenje katastarskog prihoda.

Svaki posjednik čiji je vinograd stradao od slane dužan je finansijskom organu svoje Općine dati podnese pismenu prijavu, u kojoj treba navesti broj parcele, a u nedostatku broja može izmisliti samo naziv parcele, zatim površinu vinograda i procenat oštećenja prema svojoj ocjeni.

NO općine po primljenim prijavama izvršit će komisijske uvidaje, radi ustanovljenja visine štete i za one posjednike koji ispunjavaju uslove, stavit će prijedlog za umanjenje poreza.

Ono što se odnosi na slanu ne primjenjuje se i u slučaju krupne-grad. Odluka izričito kaže da se umanjenje kat. prihoda u tim slučajevima ne će izvršiti, jer u posjednik mogao izvršiti osiguranje svojih plodina kod Državnog osiguravajućeg zavoda. Radi toga je u interesu svih posjednika da svoje vinograde kao i druge usjeve osiguraju na vrijeme protiv krupne-grad.

Br.

Iz Bukovice

BUKOVICA NE ĆE VIŠE BITI PASIVAN KRAJ

Ovo životno pitanje došlo je do punog izražaja na konferenciji drugara OPZ Kistanje. Svrha konferencije bila je da se donesu konkretne smjernice za preorijentaciju poljoprivredne proizvodnje i da Bukovica kao krševit kraj ne bude više pasivan.

Na inicijativu poljoprivredne zadruge u Kistanjama održana je konferencija na kojoj su govorili o preorijentaciji poljoprivrede Josip Bakotić, veterinar i Dane Tonković, revizor zadruga. Josip Bakotić je iznio plan akcije za preorijentaciju i unapređenje stočarstva, a Tonković o unapređenju voćarstva i vinogradarstva. Prema sadašnjem stanju na području općine Kistanje ima 40.000 komada sitne i blizu 6000 komada krupne stoke. Međutim, sadašnje stanje stočnog fonda ne zadovoljava. S tim u vezi prišlo se merinizaciji ovaca. Ove godine izvršena su prva pokusna ispitivanja na zadržanom sektoru. Umjetno je osjemenjeno 700 ovaca, što je vrlo dobro uspjele. U idućoj godini velik broj inokosnih seljaka prići će merinizaciji ovaca. U tu svrhu OPZ Kistanje formirala je stočarska i poljoprivredna dobra, koja će na svom terenu osnovati stočarske i poljoprivredne ogranke gdje će se sakupljati stočari i vršiti osjemenjivanje ovaca. Za ovu vrstu osjemenjivanja postoje povoljni uslovi u Bukovici. Tako će se merinizacijom ovaca u Bukovici dobiti jedna specijalna vrsta ovce, koja će biti otporna prema klimi. Ona će dobiti na težini, kvalitetu vune i povećanju davanja mlijeka. Prići će se također i selekciji krupne stoke, svinja i t. d. Za to postoji velik interes kod proizvođača, kao i organa narodne vlasti i zadruge, koja će pomoći da bi se što brže prišlo povećanju stočnog fonda.

Bilo je riječi i o unapređenju poljoprivredne proizvodnje. U prvom redu klima Bukovice veoma je pogodna za unapređenje pojedinih vrsta kultura u voćarstvu i vinogradarstvu. Ali u tom cilju dosad se vrlo malo postiglo. Privredne organizacije i narodni odbor općine u tom pravcu nisu poduzimali neke ozbiljnije akcije.

Dosadašnji način poljoprivredne obrade svodio se na zastarjeli način, a uzgoju voća nije se posvećivala nikakva pažnja. Prema nepotpunim podacima na području općine Kistanje ima preko 500.000 komada rašeljnika, čija je podloga

veoma povoljna za kalemljenje višanja i trešanja. Kada bi se sve to nakalemilo i kada bi prosek uroda bio 20 kg uz cijenu od 100 dinara, onda bi nacionalni dohodak OPZ Kistanje iznosio preko milijardu ili preko 100.000 dinara po glavi stanovnika. To govori da su velike mogućnosti za razvoj voćarstva u Bukovici, samo ih treba prihvatiti.

I vinogradarstvo se naglo razvija, ali se obrada i sadnja vrši na primitivan način. Ne ispituju se biljke ni zemlja. Zato često dolazi i do nekih nepredviđenih teškoća u proizvodnji. Ali jedan veliki problem koji zabrinjava vinogradare jest, što oni nemaju dovoljno ambalaže za sredivanje mošta, a pored toga nemaju ni dovoljno prostora. Time se dovodi u pitanje daljnje omasovljenje i unapređenje ove grane privrede, za koju vlada velik interes. I lavanda bi u Bukovici mogla uspijevati.

B. P.

OPĆINSKI ODBOR SRVI I SAVEZA BORACA RASPRAVLJALI O TEKUCIM PITANJIMA

Na zajedničkom sastanku organizacije Saveza ratnih vojnih invalida i Saveza boraca općine Kistanje raspravljalo se o važnim pitanjima, koja zalaze u djelokrug ovih organizacija. Diskutiralo se o pružanju pomoći porodicama i djeci palih boraca i žrtava fašističkog terora. Pored toga, bilo je riječi i mogućnosti upisivanja djece palih boraca u razne vojne škole. Dosad se prijavilo desetero djece. Povešt će se brigda da se što veći broj ove djece upiše u vojne škole. Pri općinskom odboru Saveza boraca formirana je i stalna komisija, koja će imati zadatak da vodi stalnu brigu o porodicama i djeci palih boraca.

Također se raspravljalo i o ovogodišnjoj proslavi Dana borca. Datum i mjesto proslave odredit će se naknadno. Na ovoj proslavi, koja će prevažići sve dosadašnje, bit će organizirana smotra vatrogasaca kotara Šibenik, na kojoj će uzeti učešće preko 600 vatrogasaca. Na ovu proslavu bit će pozvani i svi preživjeli borci bataljona »Bude Borjan«, kao i ostali gosti. U oči proslave bit će organiziran veliki partizanski marš u kojem će, pored pripadnika predvojničke obuke, biti obuhvaćeni i mnogi dobrovoljci.

Povodom proslave Dana borca bit će priređene razne kulturno-prosvjetne i sportske priredbe. U okviru proslave izvršit će se prienos kostiju palih boraca sa ovog područja u zajedničku grobnicu u Kistanjama.

B. P.

Oglašujte u »Šibenskom listu«

sportski život

Tjelesno vježbanje i sportska razonoda u tvornicama

Nedavno su vršena duga mjerenja učesnika eksperimentalnog tjelesnog vježbanja i sportske razonode u nekim industrijskim poduzećima Hrvatske. Stručnjaci Zavoda za tjelesni odgoj iz Zagreba obilaze skupine vježbača u Splitu, Rijeci i Zagrebu da ustanove prve rezultate.

Prošle jeseni započelo se sistematskim tjelesnim vježbanjem i smišljenom sportskom razonodom sa skupinama mladih radnika, odnosno učenika stručnih škola (industrijskih i učenika u privredi) pri brodogradilištu »Split« u Splitu, brodogradilištu »Treći maj« u Rijeci, tvornici »Prvomajska«, u industrijskoj školi »Nikola Tesla« u jednoj školi učenika u privredi u Zagrebu. Izabrane su skupine po četrdesetak učenika prosječnog tjelesnog razvoja i isto toliko njihovih razgovora nevjebača. Izmjereni su točno ne samo statički, nego i u pokretu, pomoću niza prikladnih ispita okretnosti, brzine, ustrajnosti, snage i slično. Onda se započelo intenzivnim tjelesnim vježbanjem izabrane skupine vježbača. Umjesto još uvijek skromne

i neredovite nastave tjelesnog vježbanja, ove skupine imale su redovito, stručno vodene vježbe svakog dana, negdje četiri, a negdje tri puta tjedno. Osim toga imaju sedmično poludnevni ili cjelodnevni izlet u prirodu. Te vježbe vode mjesni nastavnici po instrukcijama i planovima Zavoda za tjelesni odgoj u Zagrebu.

Poslije jednog semestra ovakvog intenzivnog rada ponovo se vrše liječnička i druga mjerenja. Kontrola će se ponavljati periodično. Uspoređujući rezultate mjerenja onih koji ovako vježbaju i njihovih vršnjaka, koji ne vježbaju dobit će se zanimljivi podaci. Stručnjaci Zagrebačkog zavoda za tjelesni odgoj nadaju se, da će na osnovu ovih mjerenja i uspoređivanja imati pokazatelje, koje su vježbe korisnije, prikladnije i lakše za ove i slične skupine mladih radnika u našim industrijskim poduzećima. To je — naime — početak jedne

mного шире i važnije akcije na uvođenju redovitog tjelesnog vježbanja, aktiviranja radnika i radnica za vrijeme radnog odmora, ugrižavanja pomoću prijatnih i pomno izabranih uvodnih vježbi, obogaćenja već postojećih razonoda pomoću još bolje organiziranih radničkih sportskih igara. Za sada je skupina onih koji ovako rade i vježbaju prilično malobrojna, oko 200 mladića, budućih kvalificiranih radnika i majstora, ali čim se steknu vlastita iskustva, neke industrije će uvesti slične vježbe i aktivni odmor za stotine i hiljade odraslih zaposlenih ljudi.

S jedne strane bit će povećana radna sposobnost, dakle i proizvodnja rada takvih uvježbanih radnika, a s druge strane ovakvim prijatnim osveženjem, razonodom i sportskim igrama, izletima i boravkom u prirodi obogatit će se njihov lični i društveni život.

Hervoja Macanović

Kad će Oklaj dobiti sportski objekt?

Godine su prolazile, igrališta bilo kakovoga u Oklaju nije bilo. Omladina se okupljala na manjim travnjacima.

Već nekoliko godina u Oklaju je osmogodišnja škola, ali njezini daci malo znadu o lijepim časovima fizičkog odgoja. Znadu za toliko što se može samo da izvodi u najsukčenijem prostoru ili učionici.

Zahvaljujući prošlogodišnjoj omladinskoj akciji za izgradnju sportskih objekata i omladinci mjesta Oklaja, a naročito daci osmogodišnje škole sa zadovoljstvom sa dočekali spomenute vijesti. Na terenu gdje je planirana gradnja nogometnog igrališta, svakoga dana od ranoga jutra mogla su se vidjeti velike grupe mladinaca da bi igralište što prije izgradili. Izvan akcije nisu ostali ni njihovi nastavnici, a u posljednje podnevne časove okupljali su se grupe omladinaca Oklaja, gdje su se uz rad mogli čuti često puta razgovori i želje kako će se i oni ubuduće moći takmičiti sa susjednim općinama. Međutim, dolo je vrijeme i nastupili su topliji dani, a nogometno igralište podudara se pod kukuruz. Zbog čega? Pita se omladina. Promine i daci osmogodišnje škole Oklaj.

Prošle godine od sastanaka Općinskog komiteta SK, komiteta Narodne omladine, pa do osnovnih organizacija i seoskih aktivna, svuda se raspravljalo, gdje da se

sagradi jedino nogometno igralište u oklajskoj općini?

Nakon svestranih diskusija obavezu je uzela na sebe opća poljoprivredna zadruga i Narodni odbor općine, jer se veći dio predviđenog zemljišta nalazi u rukama zadruge, a za ostali dio zemljišta, koji je vlasništvo privatnika zadruge će dati zamjenu, tako da će njima dati pogodniji i bolji kvalitet za onaj dio na kom će se sagraditi nogometno igralište. Prepiska je tekla između zadruge i Narodnog odbora općine sa jedne i privatnika s druge strane. Čak su i predstavnici Kotarskog komiteta Narodne omladine Šibenik izjavljivali u Oklaju da postoje i zakonski propis u izvršenju zamjene zemljišta, kada je u pitanje izgradnja sportskih objekata.

Tim se putem i pošlo: Komitet SK i Narodni odbor općine saopćili su omladinskom aktivu da može otpočeti sa zamišljenom akcijom, što je i učinjeno.

Komitet Narodne omladine iz svojih skromnih sredstava dao je izraditi stavice za nogometno igralište, kupio svu opremu za jednu nogometnu i jednu odbojka ekipu, i tek što su otpočeli sa treniranjem privatnici su došli i podržali igralište pod kukuruz.

Da li je moguće naći u oklajskoj općini terena za izgradnju sportskih objekata, to se pitaju mnogi u Oklaju? p

Dušan Maoduš

NARODNI ODBOR OPĆINE DRNIŠ — KOMISIJA ZA NATJEČAJE

raspisuje

NATJEČAJ

ZA POPUNU RADNIH MJESTA U TRGOVAČKOM PODUZEĆU »KALUN« — DRNIŠ I POLJ. DOBRU »PETROVO POLJE« — VINARIJA DRNIŠ

a) Za Trgovačko poduzeće »Kalun« — Drniš

1. direktora poduzeća
2. šefa računovodstva

b) za Poljopr. dobro »Petrovo polje« — Vinariju Drniš

1. direktora
2. tehničkog direktora
3. šefa komercijalno-računskog sektora

Kandidati trebaju ispunjavati ove uvjete:

I. Pod a) 1. srednja stručna sprema i 10 godina komercijalne prakse na rukovodećim dužnostima, ili niža stručna sprema sa 15 godina rukovodeće komercijalne prakse.

Pod a) 2. odgovarajuća srednja stručna sprema i 10 godina računovodstvene prakse, ili niža stručna sprema sa 15 godina rukovodeće računovodstvene prakse.

II. Pod b) 1. odgovarajuća fakultetska sprema, ili srednja školska sprema ekonomskog ili poljoprivrednog smjera i 5 godina odgovarajuće prakse, ili niža stručna sprema sa najmanje 8 godina prakse na rukovodećim dužnostima u privredi.

Pod b) 2. odgovarajuća fakultetska sprema poljoprivrednog smjera ili srednja poljoprivredna škola sa specijalizacijom vinarstva sa 3 godine prakse u modernim vinarijama.

Pod b) 3. odgovarajuća srednja stručna sprema i 10 godina računovodstvene prakse ili niža stručna sprema sa 15 godina rukovodeće računovodstvene prakse.

Kandidati trebaju također da ispunjavaju i ostale uvjete u vezi sa postojećim zakonskim propisima.

Plaća po tarifnom pravilniku.

Nastup službe 1. VI. 1957. godine.

Rok za podnošenje molbi NO općine Drniš, Komisiji za natječaj je 20. V. 1957. godine.

PRVA JAPANSKA NADZVUČNA RAKETA

Krajem prošlog mjeseca s uspjehom je bila ispaljena prva japanska »dvospratna« raketa nadzvučne brzine koja se ispela do visine od 7000 metara. Raketu »Kapa-2«, nešto manji model rakete »Kapa-3« koja će biti upotrebljena u naučne svrhe u okviru Međunarodne geofizičke godine, ispalo je svojeručno njen tvorac Hideo Itokava, profesor univerziteta u Tokiju.

»Kapa-2«, duga oko 5 metara i teška svega 140 kilograma, letjela je pod uglom od 65 stepeni do visine od 4000 metara. Tada se prvi dio rakete automatski odvojio, a drugi je nastavio da leti daljih 3000 metara. Raketa je pala u more na nekih 6 kilometara od mjesta na kome je bila ispaljena.

1956-GODINA POŽARA U SJEVERNOJ AMERICI

Prema nedavno objavljenoj statistici Udruženja za zaštitu od požara, prošla godina tukla je sve dosadašnje rekorde u Sjevernoj Americi kako u pogledu broja velikih požara, tako i u materijalnim gubicima prouzrokovanim vatrom. Naime, tokom 1956. godine u Kanadi i Sjedinjenim Američkim Državama bilo je 430 velikih požara od kojih je svaki nanio štetu od četvrt milijuna dolara pa naviše. Ukupna šteta od požara iznosila je 330,156,000 dolara. Broj požara veći je za jednu trećinu od onoga iz 1955., a materijalna šteta za 50 milijuna dolara.

JOŠ JEDNA SLIKA LEONARDA DA VINČIJA

»Madona Lita«, jedna slika u poznatom lentingradskom »Ermита-«

MALI SAVJETI

Razne miroditje i druge začine dobro je držati u staklenim ili porculanskim sudovima. Tako će najduže ostati njihov prijatan miris, pošto je staklo neutralno i ne uvlači u sebe nikakve mirise.

Dvopek i ostala suha peciva najbolje je držati u plehanim kutijama

Prije nego što ostavite hljeb u peci morate voditi računa da vam je peci dobro zagrišana. U protivnom hljeb ne poraste i stvaraju se u hljebu male gljivice koje su štetne po organizam.

Na vrčini teško je sačuvati juhu, dok je još vrela stavite na vrh noža sode bikarbone — juha će za sutra biti sačuvana.

Kad stavljate krastavce u vodu da se kiselje, stavite u staklenku komad hrena i malo vinskog octa, a zatim nalite vodom pa će vam krastavci ostati i ne će nimalo omeškati

Užeglu slaninu preliti sasvim slabim rastvorom kalihiperman-gana i ostaviti da u njemu postoji nekoliko sati. Poslije toga staviti je u vodu slabo zakiseljenu octom da stoji jedan dan, pa će opet biti dobra za upotrebu.

Sargarepe, umjesto da se stružu nožem mogu samo da se popare vrelom vodom i čistom narotičkom četkom izribaju, zatim operu brzo u čistoj hladnoj vodi i obrišu suhom krpom. Na ovaj način zadrže više hranljivosti.

Krastavac ostaje duže svjež ako se ostavi da stoji savijen u čisti vlažan papir (ne od novina). Kobasičarski proizvodi sačuvati će svježinu i svoj ukus do sutradan ako se zaviju u vlažni čisti papir (ne od novina).

Karfiol se lako raspada u kuhanju. Dobro je zato vezati ga u čistu maramu od bijelog platna i tako kuhati, jer onda može da se izvadi iz lonca cio, neizlomljen. Karfiol ostaje lijep i bijel, kada se u vodu za barenje stavi malo mlijeka, pola čaše na dvije litre vode.

Čim se očisti crni luk dobro je spustiti ga u vodu, jer ona steže ulja koja se nalaze u njemu i sprečava izbijanje ljutine. Poslije čišćenja i sječenja luka ruke treba prati u hladnoj vodi, jer se od tople vode miris luka jako uvuče u kožu.

Ulje se užeže kad stoji duže vremena. To će se izbjeći ako se boca umjesto čepom od pluta zatvori komadom čistog platna i poveže, kao što su se obično zatvarale boce kuhanim paradajzom za zimu. Kroz to tanko platno prodire zrak i sprečava da se ulje užeže. (S.S.)

zanimljivosti - pouka - zabava

žu«, bila je više od jednog vijeka predmet žučne diskusija historičara umjetnosti. Protiv mišljenja jednih da je »lika djelo Leonarda da Vinčija, zatočnici suprotnog »tabora« tvrdili su da je platno rađeno više godina poslije smrti velikog umjetnika i da je, najvjerojatnije, djelo njegovih učenika. Prije kratkog vremena najeminentniji sovjetski stručnjaci donijeli su definitivni sud po kome je »Madona Lita« nesumnjivo rad Leonarda da Vinčija. Jedan od stručnjaka izjavio je novinarima da je sud izrečen poslije savjesnog i svestranog ispitivanja pomoću Rendgenovih, ultraljubičastih i ultracrvenih zrakova i mikrografije, čija je primjena omogućila da se točno utvrdi starost slike.

draženost i nervozu, smanjujući na taj način njihovu borbenu sposobnost. Smatra se da će svjetlost, utjecaj mjenjača jačine svjetlosti biti jedno od značajnih oružja preksutrašnjice, jer se vjeruje da će se budući ratovi, ako do njih uopće dođe, voditi uglavnom noću.

ARHITEKTONSKI OBLICI BUDUĆNOSTI

Pariz ima Ajfelovu kulu, Piza svoj poznati krivi toranj, Njujork oblakodere, ali nove građevine koje će se podići na vrhovima brežuljaka Karakasa, u Venezueli, nadmašit će svojim izgledom sve dosadašnje tvorevine ljudskih ruku. Prva od njih je budućeg umjetnički muzej grada Karakasa, projekt arhitekta Nimejera, koja će imati oblik izvrnutе džinovske piramide čiji će vrh počivati na zemlji, a široka osnovica »gledat će« uvis. Na najvišem spratu zgrada, koji je istovremeno i najširi, jer zaprema čitavu bazu izvrnutе piramide, bit će smještene izložbene prostorije kojima treba mnogo svjetlosti. Zgrada će biti završena krajem iduće godine.

U sredini grada, također na brežuljku, podiže se građevina koju je arhitekt Romer Gutierrez projektirao kao »flotilu letjećih tanjira koji u zbijenoj formaciji lete ne jedan pored drugog, već jedan iznad drugog«. Sudeći prema nacrtu, građevina će zaista izgledati kao stup letjećih tanjira, od kojih je onaj na dnu s najvećim prečnikom, a onaj na vrhu s najmanjim.

SAMO U EVROPI 120 JEZIKA

Uzimajući zajedno sve mrtve žive jezike, na svijetu ima, prema tvrđenju lingvиста, 6750 različitih jezika. U broj mrtvih jezika, kojih ima 3974, uračunati su samo onaj čiji su bar neki elementi poznati. Broj živih jezika iznosi 2796. Samo u Evropi, koja u tome pogledu spada u najsiromašnije kontinente ima 120 raznih jezika. (S. S.)

Iz Centra za unapređenje domaćinstva

Minerali u hrani

Mineralne tvari ili ruđne soli ulaze u sastav kostura, kose, noktiju, zubi i nervnog sistema. Iz tijela se izlučuju u mokraći i znoju, pa ih treba hranom svakodnevnog nadoknadivati. To je naročito važno u doba razvoja kod djece, zatim, za žene-trudnice, majke-dojilje i djece u doba spolnog dozrijevanja.

VAPNENE SOLI (kalcij) su neophodno potrebne za građu kosti i zubi. Pored toga, kalcij sprečava upale i smiruje živce. Pošto se iz tijela izlučuju u mokraći i znoju, kalcij se mora hranom primati svaki dan najmanje 1 gr. Kalcija ima u mlijeku i siru, zatim u cvjetači, kelju, grahu i špinatu, te jagodama. U jednoj litri mlijeka ima 1,4 grama kalcija, a u 10 dkg sira ima 1 gram kalcija (vapna). Za djecu u razvoju i žene-trudnice dnevna potreba se povećava na 2—3 grama. Najsigurnije unosimo u tijelo kalcij, ako dnevno pijemo mlijeko uz ostale obroke.

FOSFORNE SOLI (fosfati) su neophodni kao građa za mozak i živce. Ima ih u svim mahunjačama (grahu, grašku), žitaricama, mesu i jajima. Svakodnevnim hranom uzimamo ih u dovoljnim količinama.

ZELJEZNE SOLI daju krvi crvenu boju. Ako u krvi nema željeza, krv ostaje blijeda, a čovjek je slabokvan (anemičan). Željezni soli ima u jetrima, slezeni, žumancu, mesu, špinatu, a od voća u marelicama. U ishrani dojenčeta treba naročito paziti, da nakon pet mjeseci hranom prima željeza. To iz razloga, što se u jetrima dojenčeta nalazi zalih željeza od petog mjeseca života. Dojenče, koje se nakon pet mjeseci hrani samo mlijekom, krupicom i kašicama od brašna ostaje blijedo. Treba mu se pripremati kašica-pire od špinata, te sok od marelica. Također i djeci u pubertetu treba povećati dnevno željezne soli i to dječacima 2 puta više, a dječvorkama i ženama trudnicama 5 puta više nego ostalim odraslim članovima porodice.

JODNE SOLI. Od količine ovih soli u hrani ovisan je rad žlijezde štitnjače. Ako u hrani nema dovoljno joda, ova žlijezda

se povećava i čini gušu. Joda ima u morskim ribama, jetrima, jajima i mesu. Gušavi ljudi zaoštaju u umnom razvitku.

SUMPORNE SOLI daju građu kosti i noktima. Ima ih u povrću koji ima ljutkast okus: luku bijelom i crvenom (kapuli), kelju, špargi, rotkvi i još u žumancu.

FLUORNE SOLI važne su za zubnu ocačinu, kojoj daju čvrstinu. Fluora ima u morskim ribama i ljekovitim čajevima. U doba kad djeci rastu stalni zubi, treba obratiti naročitu pažnju da hrana sadrži fluora (do 14 godina).

KUHINSKA SO je najvažniji začini hrani. Dnevno se izlučuju u mokraći i znoju oko 25 gr soli, koju treba nadoknaditi. Ljudi, koji se više znoje gube više soli, pa trebaju jesti jače osoljenu hranu. So je važna i radi probave hrane u želucu, jer od nje nastaje u želucu solna kiselina, bez koje je probava poremećena. Visoki manjkovi soli u hrani čine čovjeka mlitavim, nemogućim i pospanim, a ako to traje dulje vremena, javlja se nesvjestica, grčevi, pa i smrt.

Važno je naglasiti, da pojedine mineralne tvari čine u tijelu bazičnu ili kiselu reakciju, tokom kemijske razgradnje hrane. Mineralne tvari bazičnog karaktera su: željezo, jod, kalcij, vapno zatim natrij (u kuhinjskoj soli) i fluor. Kiselu reakciju pak izazivaju soli iz elemenata: fosfora, sumpora i klor (takoder u kuhinjskoj soli, pošto je kuh. so po kemijskom sastavu natrium-klorat).

Mineralne tvari bazičnog karaktera nalaze se u povrću, voću i mlijeku, a mineralne tvari kiselog karaktera u: žitnim proizvodima, mahunjačama, jajima, siru i mesu.

Hranom moramo osigurati tijelu dovoljne količine iz obe grupe mineralnih tvari s tim, da se postigne mali višak bazičnih minerala, a ne onih koji u tijelu stvaraju kiselu reakciju.

OBAVIJEST

Savjetovaleštice za domaćice rad svaki dan osim subote od 16 do 17 sati. Adresa: Splitski put broj 2 (Ženska stručna škola) — vrata dvorištu ravno.

OBNOVLJEN NOGOMETNI KLUB U OKLAJU

U posljednje vrijeme ponovo je u Oklaju započeo djelovanjem nogometni klub »Promina«. U toku su pripreme da se oformi prva momčad. Klubu su pristupila dvojica mladih igrača, koji će značiti osjetno pojačanje. Klub će se u najskorije vrijeme registrirati kod odgovarajućeg foruma. Međutim, za daljnji rad ovog kluba potrebna su finansijska sredstva, barem ona minimalna, kako bi se rad u klubu mogao normalno odvijati.

(A. B.)

TVORNICA VIJAKA — TRGOVCI 3:4

U okviru Radničke sportske djelatnosti odigrana je nogometna utakmica između momčadi radnika i tvornice vijaka. Pobjedu su iznijeli trgovci s rezultatom 4:3. Prirredbe Radničke sportske djelatnosti privlače sve više posjetilaca.

I. NOGOMETNA ZONA

U nedjelju su odigrana svega dva susreta. U Zagrebu je »Gračar« pobijedio »Uljanika« sa 2:1, a u Splitu je »Ljubljana« poražena od »Splita« sa 1:3.

Odlukom upravnog odbora I. nogometne zone utakmica 12. kola između »Turbine« i »Odreća«, koja je završena pobjedom »Turbine« sa 1:0, poništena je i registrirana sa rezultatom 3:0 u korist »Odreća«.

POLUFINALE ŠAHOVSKOG PRVENSTVA NR HRVATSKE

U Krapini je od 28. IV. do 8. V. o. god. održano polufinalno natjecanje u šahu za prvenstvo NR Hrvatske. Takmičila su se 22 šahista. Takmičenje je odigrano po švicarskom sistemu. Prvo mjesto sigurno je osvojio Ante Bulat iz Šibenika, koji je od 11 odigranih partija 7 dobio a 4 remizirao, sakupivši 9 bodova. Drugo i treće mjesto dijele Miličević (Zagreb) i Kačić (Split), sa 7,5 bodova, od 4 do 6 mjesta plasirali su se Vrkljan (Sisak), Ilić (Bjelovar), Kolmanić (Varaždin) sa 7 bodova i t. d.

Prema propozicijama prva trećica s polufinala stekla su pravo da se bore u finale šahovskog prvenstva Hrvatske.

Uređuje redakcijski kolegij »ŠIBENSKI LIST«

organ Socijalističkog saveza radnog naroda kotara Šibenik

Glavni i odgovorni urednik: Nikola Bego

Uredništvo: Šibenik — Ulica Jelke Bučić 5 — Tel. br. 5-62

Tekući račun: Komunalna banka Šibenik br. 47-KB-15-Z-182

Rukopisi se ne vraćaju

Pretpлата za tri mjeseca 130, za pola godine 260, a jednu godinu 520 dinara

Tisak: »Stampa« Šibenik